

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — *Iskaja vsak dan opoldne* — Mesec in naročnina 11.— Bz.
EKSKLJUCIJSKO ZASTOPSTVO na oglaševanje in izdajanje tiskovnih sredstev: Računi pri pošto čelovnem zavodu: Ljubljana št. 10-351
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Vivace attività sul fronte tunisino

Attacchi avversari nel settore occidentale respinti — Sette velivoli nemici distrutti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 15 aprile il seguente bollettino nr. 1055:

Vivace attività combattiva lungo tutto il fronte tunisino e particolarmente nel settore occidentale dove ripetutamente attacchi avversari, preceduti da intensa preparazione di fuoco, sono stati respinti. In duelli aerei cacciatori germanici distruggevano due »Spittiree«.

Incursioni effettuate da velivoli anglo-americani su Cagliari hanno causato danni limitati alla periferia della città; non sono segnalate vittime tra la popolazione.

La nostra caccia prontamente intervenuta abbatteva quattro quadrimotori; un altro apparecchio precipitava colpito dalle artiglierie della difesa.

Živahno udejstvovanje na tuniški fronti

Sovražni napadi na zapadnem odseku odbiti — Sedem nasprotniških letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 15. aprila naslednje 1055. vojno poročilo:

Živahna borbena delavnost vzdolž vse tuniške fronte, zlasti na zapadnem odseku, kjer so bili opetovano odbiti sovražni napadi, ki jih je podpirala jaka topniška priprava.

V značilni dvobojni so nemški lovci uničili dve letali tipa »Spittiree«.

Poleti, ki so jih izvršila anglo-ameriška letala nad Cagliari, so povzročili omejeno škodo v okolici mesta. Žrtev med prebivalstvom ni bilo.

Naši lovci so takoj posegli v boj ter zbili štiri štirimotorne. Neko drugo letalo se je zrušilo, zadeto od našega obrambnega topništva.

Vojvoda Bergamski v Cosenzi

Cosenza, 15. apr. s. Vojvoda Bergamski je prišel v Cosenzo s svojim spremstvom v prvih jutrnjih urah. Podal se je takoj na področje, ki je bilo prizadeto ob sovražnem napadu 12. t. m. ter si je podrobno ogledal kraje. Vojvoda Bergamski se je nato podal v pavičino Rdečega križa ob civilni bolnici in obiskal ranjence ter se z njimi ljubeznivo razgovarjal.

Razgovarjal se je tudi z vojakmi, ki ležijo v bolnici. Med obiskom so vojvodo spremljali poveljnik Armadnega zbora, prefekt zveznih tajnik in drugi zastopniki oblasti iz kraja. Popoldne je obiskal federacijo borbenih fašistov, zvezno poveljstvo GILA in vojašnico Bruno Mussolinija.

Železna italijanska Mussolinijeva generacija

Govor Eksk. Polverelli ob odobritvi proračuna za ljudsko kulturo — Priznanje italijanskim novinarjem

Rim, 15. aprila. s. Zakonodajne proračunske komisije za ljudsko kulturo, narodno vzgojo, profesionaliste in umetnike so proučile pod predsedništvom predsednika zbornice proračun ministrstva za ljudsko kulturo. Navzoči so bili minister za ljudsko kulturo Polverelli in minister za narodno vzgojo Biggini ter državni podtajnik predsedstva ministrskega sveta Rossi, ministri za ljudsko kulturo Rinaldi, za narodno vzgojo Rispoli, finančnega ministrstva Pellegrini Giampietro in korporacije Gianetti. Razprave o proračunu ministrstva za ljudsko kulturo, so se udeležili nacionalni svetniki Bragaglia, ki je govoril o italijanskem gledališču, Da Roma in Guglielmi, ki sta govorila o potrebnem ojačenju propagande, Bonucci, ki je zahteval ustanovitve novih stalnih protestov, Bonelli, ki se je bavil z vprašanjem gledališča in kina, Santa Maria, ki je govoril o službi vojnih dopisnikov in povečeval poštornost novinarjev in delavstva, ki nadaljuje z delom tujih ob letalskem bombardiranju.

Minister Polverelli je obširno očrtal kulturno pomoč Oboroženim silam in je tovariško pozdravil vojne dopisnike, ki delijo s četami nevarnosti in tveganja. Naznanil je bližnjo objavo statuta fašističnega tiska, zakonodajnega dokumenta, s katerim bodo določene naloge in odgovornosti tiska, ter je omenil delo novinarstva za propagando med množicami. Italijanski pisci živijo v fašističnem ozračju ter se zavedajo svoje etične in politične odgovornosti. Tuli za ložništvo je na višku svoje naloge. Znanje je delo ministrstva za zboljšanje mladinske književnosti.

Inozemski tisk se je razvil in spopolnil s prilagoditvijo trenutnim zahtevam. Naša zastopstva v inozemstvu se lahko opravišajo učinkovito propagandno in obveščevalno akcijo. Tudi radijskoma propagandna se je razvila. V enem dnevu je 31 oddaj v 31 jezikih. Generalna direkcija za kulturno izmenjavo skrbi za propagando s publikacijami, fotografijami, filmom in italijansko udeležbo na inozemskih razstavah. V tej zvezi je treba tudi omeniti važnost italijanske mode v inozemstvu. Govorec o gledališkem vprašanju, je minister izrekel željo, da bi se proizvodnja naših piscev povečala ter je nato prikazal ukrepe za delovanje gledališč.

Glede kinematografije je minister poudaril njeno važnost tudi v propagandne namene. Podjetje Luce bo v prihodnji sezoni napravilo nekaj daljših filmov o vojnih dogodkih. Uspešna je bila akcija države za zboljšanje umetniške ravni narodne proizvodnje. Delovanje narodnega zavoda Luce je bilo uspešno tudi v razširjenju proizvodnje v inozemstvu. Samo vojni oddelek so porabili za 102.000 metrov negativov.

Glede turizma je minister opozoril na akcijo za izlete oficirjev letalstva, podoficirjev in letalcev, akcije za bivanje nemških vojakov v Italiji, za odseljenje in podpiranje sprejemališč. Ustanovljenih je bilo 5 središč za proučevanje židovskega vprašanja in sicer v Firencih, Anconii, Tristu, Milanu in Genovi. Minister je takole zaključil:

Ob koncu poročila želim počastiti nameščence ministrstva za ljudsko kulturo in

zavodov, ki njemu pripadajo in ki so dali svoj delež junštva in krvi Domovini. Nedavno je neka tuj revija zadržala, da Mussolinijeva generacija ni prav nič drugačna od Italijanov starega časa. To staro mišljenje izhaja iz stoletij, ko se je Italija od padca firenske republike do pojave Napoleona in Italije Risorgimenta uklonila inozemcu, toda nova Italija in zlasti železna generacija Mussolinijeva, ima pravico ogorčeno zavrniti take označbe. Naš narod je tudi v tej vojni dal legio junakov, ki so Italiji v čast in ki bili v čast tudi vsaki velesili. Naši generali umirajo med borbi, naši polkovniki napadajo na čelu svojih polkov, naši oficirji umirajo ob strojnica, ko padejo strojnica, naši pešaki se levje borijo, kakor je morala sama sovražna propaganda po tolikih očrtnih priznati. V tej vojni je padlo 40 novinarjev, 4 se pogrešajo, eden je bil odlikovan z zlato kolajno, 4 s srebrno kolajno, 15 z bronasto kolajno, 31 z vojni križem za vojaško hrabrost, eden pa je bil svecano pohvaljen. Od nameščenih ministrstva za ljudsko kulturo je en padel v borbi, 4 so bili ranjeni, 4 odlikovani s srebrno kolajno, 4 s bronasto kolajno in 13 z vojni križem za vojaške zasluge.

Moja in vaša misel gre tudi funkcionarjem in novinarjem, ki skrbijo za neprekinjeno službo v bombardiranih mestih. Če si sovražnik utvarja, da lahko stre našo moralno, kaže zadržanje teh Italijanov, da je sovražnikov račun zgrešen.

Govor ministra je bil sprejet z živahnim odobravanjem, nakar je bil proračun odobren.

Delo senatne komisije za notranje in pravosodne zadeve

Rim, 15. aprila. s. Pod predsedstvom senatorja Guadagninija se je sestala ob navzočnosti ministra za pravosodje in državnih podtajnikov zunanega in notranjega ministrstva komisija za notranje in pravosodne zadeve. Komisija je odobrila v zvezi s osnutki zakonov, ki se nanašajo na ureditve ozemlja Dalmacije, ki je postalo sestavni del Kraljevine Italije in ustanovitve Ljubljanske pokrajine. Nadalje je komisija odobrila s amandmajem osnutek zakona o pravici za pripustitev prostovoljnih bolničarjev Italijanske Rdečega križa v poklicne šole za bolničarje (poročevalec Guacero). Brez sprememb je bil sprejet osnutek zakona o povlišku vredenosti koleka v civilnem postopku v prid skrbstvenega zavoda odvetnikov in državnih tožilcev — (poročevalec Abisso), ter osnutek zakona o dopustitvi pribojškov praktikantom in profecionistom, ki so se udeležili vojnih operacij v sedanji vojni (poročevalec Sabini). Razen predsednika in zastopnikov vlade so se razprave udeležili poročevalci in senatorji Duran, Bastianelli, Spolverini, Guacero, Mosso, Genovesi, Conci, Vizzini, Viale, Abisso in Galli.

Nov hrvatski poslanik v Rimu

Zagreb, 15. apr. s. Odpočnik je bil hrvatski poslanik v Rimu Perić. Za njegovega namestnika je določen sedanji hrvatski notranji minister dr. Ante Nikšić.

OGROMNO DELO VZORNE FAŠISTIČNE SOCIALNE INSTITUCIJE

Duce je sprejel poročilo predsednika Zavoda za zavarovanje proti nesrečam pri delu

Rim, 15. apr. s. Duce je sprejel na svetniški Orleja Sellanija, predsednika fašističnega nacionalnega zavoda za zavarovanje proti nesrečam pri delu, ki je poročal o delovanju zavoda v letu 1942. Izjavil je:

Književodstvo v 59 poslovnem letu zaključeno 31. decembra 1942, v tretjem letu vojne, kaže vzpon zavoda po temeljiti reformi zakona o zavarovanju proti nesrečam pri delu, zakona, katerega ste Vi hoteli. Duce ter uveljavil s 1. februarjem 1937.

Treba je poudariti, da rezerve zavoda dosega že 3 milijarde lir, medtem ko so znašale leta 1937 243 milijonov lir. Letne premije v breme delodajalcev znašajo okrog 900 milijonov lir v primeri s 411 milijoni leta 1937. Število izplačanih zavarovanih znaša 603.000 v primeri s 416.000 v letu 1937. V teh primerih nesreč je znašala odškodnina samo za nesreče s posledicočasne nesposobnosti za delo v poslovnem letu 1942 več kot 156 milijonov lir. Izplačane letne invalidnine in pokojnine vdoval padli pri delu znašajo 146 milijonov. V celoti je zavod »INFAIL« izplačal lani ponesrečenim njih svojem in ostalim 321.249.590 lir. Zdravstvena pomoč zavoda in njevojen posebnih sekcij je zahtevala 77.645.000 lir izdatkov.

Matematične rezerve v jamstvo za izplačila bodočih rent so narasle v letu 1942 na 508 milijonov lir.

Posejila invalidom dela in svojem so po Vaši odločitvi, Duce z dne 18. januarja 1942 narasle povprečno za 45 odstotkov. Po izvršnih upravnih poslih revizije za nad 100.000 posameznih rent, ki so narasle že v petletju 1937 do 1941, je bilo potrebno okrog 500 milijonov lir. To breme se je večnomno zmnožilo z rezervami, ki so bile zbrane v prejšnjih letih. Povzročanje pokojnin je bilo na občutnejše na področjih, kjer veljajo manjše mezde kakor na primer na Siciliji. Samo v žveplarnah je znašal povprečni povisek 150 odstotkov. Ker so bile rezerve v ta namen neizpolne, so je načel medsebojne vzajemnosti s pomočjo enotnega zavoda primanjkljaj kril s splošnimi rezervami.

Podatki o izplačanih odškodninah jasno kažejo, da je Režim svoj čas uvedel resnično socialno obdobje v svrhu skrbstva v primerih nesreč. Posejila so bila zredne gospodarske važnosti za državo z omejitvami viri, kakršna je naša. V plutokratni Angliji z visokimi mezdami in visokim življenjskim standardom, se je šele zdaj pojavil Beveridgeov načrt za socialno zavarovanje, proti kateremu nastopajo vodni razredi, vlada in parlament ter tradicionalna zvestost. Sprčo tega ni treba dokazovati ali komentirati Vašega zadržanja. Duce, da je na področju socialne skrbstva Italija pred vsimi državami. Angleki poizkusi socialnega zavarovanja v obsežnejšem slogu bi bili samo pomnjenje Mussolinijevih ukrepov kakor so sami angleški pisci očitali oxfordskemu profesorju.

Stan e narodnega zavoda za zavarovanje proti nesrečam je kljub težkocam vojnega časa gospodarsko in upravno trdno. Ker je bilo 1437 nameščenecv poklicnih področjih, t. j. je okrog 42 odstotkov vsa osebja, delo pa vedno narasča ter se v režu izvišuje. Moje osebne inspekcije zlasti v kraji, ki so izpostavljeni sovražnim napadom, so me pripricale o p. polni učinkovitosti zavodovnega dela. Politčne in sanitarne organizacije so nedavno izrazile svoje zadovoljstvo sprčo rednega funkcioniranja naših poslov.

Na prvem mestu med novimi nalogami zavoda je razširjenje njegovega delovanja na

poljedelski odsek z uveljavljenjem fašistične zakonodaje tudi na tem področju. Po fuziji »INFAILA« s poljedelskimi belniškimi blagajnam, ki se bo izvedla s pripravljanim dekretom do 30. junija, se bo spremenil kmalu nato stari zakon iz leta 1917 o zavarovanju poljedelskih delavcev. Pristojno vladno oddeleku izločajo pravila za unifikacijo, »INFAIL« pa je pripravljen pričeti tudi v poljedelskem odseku svoje udejstvovanje, katerega je opravljal že z uspehom v prvem desetletju izvajanja starega zavarovalnega zakona za poljedelstvo. Z razširjenjem zaščitne akcije na poljedelce se je pričelo uveljavljati enotno obvezno zavarovanje za vse delavce, ki so izpostavljeni nesrečam.

V tesni zvezi z razvojem delovanja zavoda je razširjenje njegovega zdravstvenega udejstvovanja v skladu z navodili, ki ste jih Vi določili ob priliki omenjenih zbolisanj v januarju lani. Razen obvladovanja naraslih potreb in zdravstvene pomoči p. nesrečenem zlasti z razširjenjem zavarovanja na poljedelce bo treba izvesti vzporeditev z zdravstvenim in pomočnim udejstvom v primeru bolezni, ki ga že opravlja o pristojne ustanove. P. večanje zdravstvene podpore s strani »INFAILA« bo zahtevalo specializacijo zdravstvenega osebja in večje število zdravstvenih ustanov zavoda. Poleg tega bo moral zavod stremeti predvsem p. izvajanju poklicne in funkcionalne prevzgojbe. Glede Rima namerava »INFAIL« razpisati narodni natečaj za načrt nove bolnišnice, ki bo nastala na zemljišču, katerega si je zavod pridobil, takoj ko se bo vojna končala.

V sporazumu s sindikalnimi konfederacijam se je od č. lno začelo pospeševati popravljanje ter funkcionalno in poklicno prevzgojanje invalidov dela. V okvirju zavoda so bili v ta namen ustanovljeni pokrajinski podporni odbori za delavce, ki s. se ponesrečili pri delu, sestoji iz zastopnikov političnih in sanitarnih organizacij.

INFAIL je Vam, Duce, leta 1940 predlagal ustanovitve posebne panoge skrbstva za sirote delavcev, ki so umrli po nesrečah pri delu. Tako je nastal zavod za skrbstvo sirot delavcev umrlih ob nesrečah pri delu (EAOIL), ustanovljen z zakonom 27. junija 1941. Ta zavod se poslužuje povsod upravnih naprav INFAILA in se s tem štedijo splošni stroški. Njegov proračun se zdaj financira skrajno v celoti od narodnega zavoda za zavarovanje proti nesrečam. Udejstvovanje ustanove v prvi dobi delovanja, je bilo resnično znatno. Omeniti hočem zlasti 400 sirot mornarjev, ki se z vso ljubeznijo negujejo v nekem našem kolegu v Aquilu.

Na osnovi posebnih sporazumov, sklenjenih leta 1939 in 1941 med nemškim ministrstvom za delo in našim ministrstvom za korporacije, oskrbuje INFAIL skrbstvo za italijanske delavce, ki se vrnejo v domovino po nesrečah v Nemčiji. Nudi jim na račun nemških zavarovalnih zavodov zdravniško nego in jim izplačuje odškodnine po nemškem zavarovalnem zakonu. Ob koncu leta 1942, je zavod nudil pomoč okrog 3000 ponesrečenem te vrste in tako sodeloval kar najbolje pri ustvarjanju sporazuma Osi tudi na socialnem področju.

Od vstopa Italije v vojno je zavod razširil na ozemlju Italije in onstran morja skrbstvo tudi v primerih nesreč, ki so posledica ali neposredna posledica vojnih akcij. Do 31. decembra 1942 je bilo javljenih 3126 ponesrečenecv, od teh 414 smrtno ponesrečenih. Zavarovanje proti riziku vojne je bilo izvedeno brez posebnih premij,

kakor se zahtevajo v zasebnem zavarovanju. Ta olajšava je bila mogoča, ker je zavod v mejah razpoložljivosti proračuna vedno pripravil razširiti zaščito in podporo po natančnih navodilih vlade.

Po zaslugi fašistične reforme skrbstva ob nesrečah pri delu, je omogočeno kopičenje fondov in zavod ne izvaja samo na trdni podlagi zavarovalnih zakonov, temveč lahko sodeluje v čedalje večji meri tudi v finančnem življenju države z vedno bolj obsežnimi investicijami v prid javnih del. Režima in zavodov za delavske hiše.

Predsednik INFAILA je nato izročil Duceju 2 milijona lir, dobljenih z zakladnimi boni, katere je Duce takole razdelil: za podporo ponesrečenem v Cagliariu, Trapaniju in Messini po 250.000 lir, 500.000 lir za ponesrečene v Palermu, 500.000 lir za ponesrečene v Neaplju in 250.000 lir za sirote legionarjev Črnih srajc. Duce je pohvalil dr. Sellanija za delo, ki ga je opravil.

Sprejemi pri Duceju

Rim, 15. aprila. s. Duce je sprejel državnega ministra Moscanija in se živo zanimal za delovanje zavodov, ki jim predseduje minister. To so osrednja davčna komisija, narodni zavod za pomoč defektnim vojnim sirotam ter narodna banka Albanije. Duce je bil zelo zadovoljen z delovanjem senatorja Moscanija in njegovih s. delavcev od katerih je bil navzoč profesor Cambino, podpredsednik gori omenjene banke.

Rim, 15. aprila. s. Duce je sprejel generala Ezija Garibaldija, poveljnika skupin »Nizzanske akcije«, kateremu je dal navodila za proslavo dneva nizzanske propagande, ki bo, kakor prejšnja leta v sporazumu s PNF, 30. aprila.

Obletnica unije Albanije z Italijo

Tirana, 15. aprila. s. Ob četrti obletnici zgovornega dneva, ko je albanski narod ponudil slavno Skanderbegovo krono, vzvišenemu Velikdanstvu Kralju in Cesarju in s tem zrušil svojo usodo neolajšo z usodo Italije, je predsednik ministrskega sveta Albanije Eksk. Bushati, obiskal kraljevega namestnika generala Pariani in mu čestital. Eksk. Bushati je poslal Vel. Kralju in Cesarju v imenu »Vsega in albanskega naroda udanostno brzojavko. Ves dan so bile narodne zvestave izobesene na vseh javnih in zasebnih poslopih.

V pričakovanju novih bojev ob Doncu

Berlin, 15. apr. s. Kratko poročilo z vzhodnega bojišča pravi, da se je po širih sončnih dneh zahodno od Rostova in Vorosilovgrada blato posušilo, kar je omogočilo delovanje motoriziranih čet, ki so morale prej kake štiri tedne počivati. Poročilo nadalje pravi, da je letalstvo obnovilo velike napade na zbirališča sovjetskih čet. Zadnje čase so bili namreč napadi nemškega letalstva naperjeni samo na letališča, železniške proge in železniške postaje, in sicer zato, da Sovjeti ne bi mogli dovažati v neposredno zaledje pri Doncu novih čet; tako so morale braniti te postojanke le krajevne posadke in če se lahko tako reče, predvsem blato in voda narasle reke.

Dejstvo, da so začeli Sovjeti spravljeni znova velike pehotne množice proti bojišču, se ne pomeni, da pripravljajo novo ofenzivo. Verjetno je, da pričakujejo velik nemški napad. Naj bo že tako ali tako eno je gotovo: na tem bojišču bodo ozivel boji.

Tudi drugi znaki potrjujejo tak sklep. Tako so sovjetski topovi na nasprotni obali Donca začeli predvečernim zgodaj jutraj močno bombardiranje nemške postojanke na drugi strani, kakor da bi pripravljali ofenzivo ali kakor da bi hoteli motiti Nemce pri njihovih pripravah za ofenzivo.

Na drugih odsekih, to je od Harkova proti severu vlada še vedno odjuga. Na teh odsekih torej še nekaj tednov ni pričakovati večjih dogodkov. Doslej se je odločala usoda vojne v Rusiji vedno na skrajnem desnem krilu nemške razsvetle, to je na južnem odseku. Zato je zelo verjetno, da bo tudi letos prišlo do važnih dogodkov na bojišču, segajočem od Kavkaza pa do Harkova.

Roosevelt je glavni krivec vojne

Berlin, 15. aprila. s. Zadnji veleposlanik tretjega rajha pri vladi Zedinjenih držav je objavil knjigo pod naslovom »Predzgodovina vojne« — ki jo je hotel Roosevelt. V knjigi dokazuje, da je to vojno pripravil in jo vsilil predsednik Severne Amerike. Sovrštvo proti državam trojnega pakta in brezmejne imperialistične težnje Roosevelta so v knjigi sijajno prikazane na osnovi neovrgljivih dokumentov. Pisec pojasnjuje, kako je polagoma zorela ta vojna zaradi Rooseveltovega sovrštva in njegovih ambicij. Tako je bilo neizogibno, da je Roosevelt sklenil zavezništvo s Stalinom v upanju, da bo stri Nemčiji in Italijo, dočim je na drugi strani že pripravljen žrtvovati Evropo na korist severnoameriške hegemonije.

Močen sovjetski napad krvavo zavrtnjen

Nemški uspeh na kubanskem odseku — Brzi čolni so zadali angleškemu brodomu huđe izgube v Kanalu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 15. apr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na kubanskem mestušču je izvedel nasprotnik z več divizijami in številnimi oklopnimi vozovi močan napad, ki je bil krvavo zavrtnjen.

V ostalih odsekih vzhodne fronte ni bilo nobenega bistvenega bojnega delovanja.

Na tuniški fronti so se izjalovili š evljni krajevni napadi in sunki sovražnika v hudih borbah. Posamezni manjši vdori so bili razčisti v takojšnjih protisunkih. Bojna letala in letala za borbo iz bližine so napadala na fronto odbojajoče motorizirane sile sovražnika ter prizadevale kolonam občutne izgube.

Nemški hitri čolni so v noči na 14. aprila v Rukavskem prelivu napadli angleški konvoj. Brez lastnih izgub ali poškodb so potopili dva angleška rušilca ter poškodovali en stražni čoln in hitri topniški čoln tako težko, da jih je treba smatrati za izgubljene. Razen tega so potopili še 4000-tonsko petrolejsko ladjo, ki je ob potopitvi potegnila s seboj v globino še eno manjšo ladjo. Dva torpeda sta zadela drugo 4000-tonsko ladjo, ki je v potapljanjem se stanju izginila iz vida.

Razen vzmetirjalnih napadov na vzhodno nemško ozemlje so sovražna letala pretakala noč napadla Stuttgart. Zaradi bomb, odvrženih na stanovanjske predele mesta, je imelo prebivalstvo izgube. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili naj-

manj 23 angleških bombnikov. Pet nadaljnjih sovražnih letal je bilo sestreljenih nad obalnim ozemljem nemškega zasednega zapadnega ozemlja.

Močan oddelek težkih nemških b. jnih letal je v noči na 15. aprila silovito napadel industrijsko mesto Bedford severovzhodno od Londona. Zaradi številnih odvrženih rušilnih in zaiganih b. bomb so nastali v mestu veliki požari in razdejavanja.

Uničene tovarne vojne industrije v Bretfordu

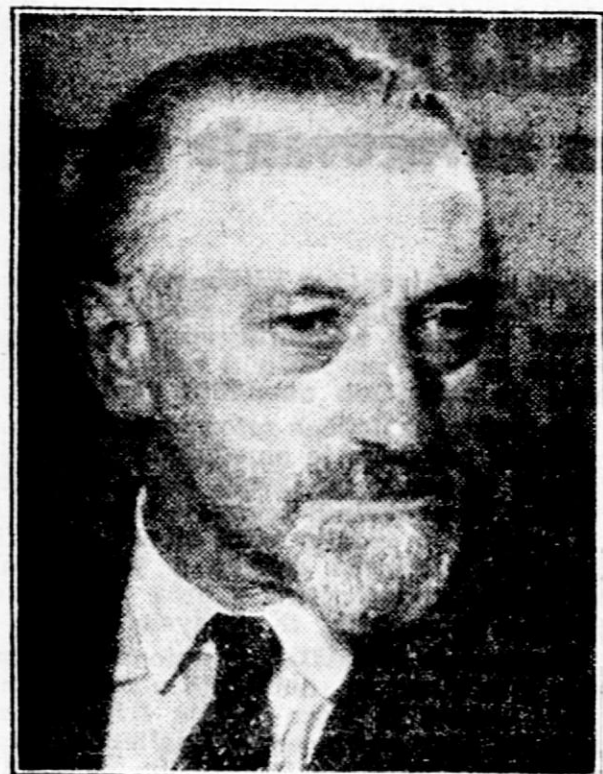
Berlin, 15. aprila. s. Glede napada, ki ga omenja današnje nemško vojno poročilo na mesto Bedford, severno od izliva Temze, se doznavna naslednje podrobnosti:

Po polnoči so nemška bojna letala preletela v veliki višini Rukavski preliv. Priljetalsko topništvo je takoj stopilo v akcijo, toda niti to, niti zaporni baloni in nočni lovci niso mogli nemških letal odvrniti od cilja. Ob luninem svitu je bila pokrajina vidna na razdaljo 20 km. Letala so tako izsledila velike industrijske naprave v južnem delu mesta. Veliko število bomb veliknega kalibra je zadelo tovarne, kjer so nastali požari, ki so se naglo širili. Med napadom, kije traja pol ure in je bil izveden iz nižine, so bile zadete zlasti tovarne precizijekih instrumentov in zrakom napolnjevalnih blazin, kar je vse zelo važno za letalstvo. Precizijski instrumenti so potrebni za proizvodnjo letalskih motorjev. Po izjavi pilotov so bile te tovarne, v katerih dela nad 10.000 delavcev, zadete in zažgane.

Vavpotiča odkrivamo — po njegovi smrti

Narodna galerija prireja retrospektivno razstavo Vavpotičevih del — Začne se v nedeljo in bo trajala tri tedne

Ljubljana, 16. aprila
Stranska vrata poslopja Narodne galerije v Tomanovi ulici so bila široko odprta. Delavci so prenašali velike slike. V prvem nadstropju na hodniku, v pisarni Narodne galerije in v velikih razstavnih dvoranah — povsod so slinele slike. Nena- vadno tihožitje, vredno pogleda velikega umetnika. Nad sto umetnin, kdove koliko jih je bilo, se je vrstilo tam brez tistega reda, ki je potreben na retrospektivni raz-

stavi in kakršnem bo zavaljal v Jakopičevem paviljonu, toda tudi tako razvrščene umetnine lahko napravijo močan vtis. Kaj vse je ustvaril in sam umetnik! Koliko ognja svoje notranjosti ter življenjske sile je izlil na ta platno, koliko viharjev je vihralo skozi srce, ko je vse to ustvarjal! Njekje sem slišal, da se umetnina rodi kakor bliser v školjki, da vsaka ustvaritev pomeni bolečino ter da ustvarjalec počasi sam izgoreva, ko gori v njem ogenj ustvarjanja. Tu je zdaj zbrano toliko umetnikovega dela, da se človek najprej zavzema že nad količino. Toda ne gre za število slik, čeprav sem se obrnil na upravnik Narodne galerije Ivana Zorman- na najprej z vprašanjem, kako veliko površino imajo stene Jakopičevega paviljo- na, ki bodo sprejele te slike. Okrog 150 m v dolžino merijo stene paviljona, raz- stavljenih pa bo okrog 120 Vavpotičevih oljnatih slik. Toda ne le slike.

Kako je prišlo do razstave? — V kabi- netu, tudi tako založenem s slikami, da se, neroden, kakršnem sem, bojim obrniti, se razvija pogovor. Vavpotič sam ni ute- gnil nikdar misliti na svojo razstavo; bil je umetnik v pravem pomenu besede, v tem pogledu, da je pozabil nase, na svo- je jubileje ter se je celo motil o letnicah svojih pomembnejših življenjskih dogod- kov. Zato ni bilo razstave ob njegovi 50- letnici, pa tudi ne ob 60-letnici, da bi po- kazala njegov umetniški razvoj. Ko nas je Vavpotič tako nenadno zapustil letos 11. januarja, smo spoznali na njegovem po- grebu, da smo mu dolžni prirediti vsaj posmrtno razstavo. Od sklepa do uresni- čenja ni bila posebno dolga pot, toda de- lo nakakor ni bilo lahko.

Preprosta naloga bi bila kratko malo zbrati nekaj Vavpotičevih del ter jih raz- staviti, toda nekaj drugega je prikazati razvojno pot umetnika, ki se je udeležil pol stoletja in ki je ustvaril kdove ko- liko del; umetnika, ki se je udeležil v umetnostnih središčih, v Pragi, Parizu in na Dunaju; umetnika, ki je bil profesor, pa gledališki scenograf in ki se je končno povsem posvetil umetnosti ter delal in de- lal, kakor da je stala za njim sama smrt z bičem ter ga priganjala. Narodna gale- rija, ki je prevzela patronat nad razstavo, je poverila delo upravniku I. Zormanu in dr. Fr. Sijancu. Bilo je samo tri mesece časa za zbiranje številnega, zelo razkrop- ljenega gradiva. Toda največja težava se je pokazala, ker ni bilo vselej tako lahko ugotoviti, kdaj so posamezna dela nastala. Nekatere umetnine ne nosijo niti Vavpo- tičevega podpisu, kaj šele, da bi bile ozna- čene z datumom.

Tako je bilo treba zasledovati Vavpo- tičovo življenjsko pot ter tako odkrivati umetnika. Slikati je bilo treba za letnica- mi, življenjskimi podatki od umetnikovega rojstnega kraja in od šolskih klopi do zad- njege leta umetnikovega življenja. Samo tako je bilo mogoče urediti, zbrati ter izbrati umetnikova dela po kronološkem redu, označiti dobe njegovega ustvarjanja in jih prikazati z najzanimivejšimi umetni-

nam Dr. Fr. Sijancem se je lotil dela za precej obširno monografijo, združeno z razstavnim katalogom, ki bo imel trajno vrednost. Vse to delo je zdaj končano. V nedeljo ob 11. bomo stopili pred Vavpo- tičeve slike v Jakopičevem paviljonu.

Tako bomo lahko zasledovali umetnika na njegovi razvojni poti; monografija bo vodnik, slike pa potrdilo. Zdej je vse do- volj trdnost dognano, kar je bilo ob umetni- kovi smrti, ko so pisali nekrologe morali premagovati težave, ker je primanjkovalo zanesljivih podatkov — od rojstnega kraja do vseh drugih pomembnejših umetnikovih življenjskih postaj. Rodil se je v Kamniku. Oče je bil Gorenjec. Družina se je kmalu preselila v Novo mesto, ki je umetniku po- menilo mnogo več kakor rojstni kraj. Tam je doraščal in se vzgajal. Pozanimali so se za njegova šolska leta. V Ljubljani živita dva Vavpotičeva sosa in marsikaj so zvedeli tudi v Novem mestu. Vavpotič je imel izrazito nadarjenost za slikarstvo že v gimnaziji; toda tudi za glasbo, morda še celo bolj. Slikati je začel zelo zgodaj in na razstavi bomo videli najbrž prvo njego- vo delo, ustvarjeno pred petdesetimi leti, 1893. Vavpotič, tedaj petdesilec, je naslikal svojo teto kot predico. Naslikal; realistič- no, naslikal, kakor lahko naslika brez umetniške izobrazbe le izredno nadarjen bolotič umetnik. — Potem je bilo treba tudi kontrolirati navedene umetnikove ži- vljenjske podatke. Iz Novega mesta se je Vavpotič preselil v Prago, odtam je odšel v Pariz, nakar se je nekaj časa udeleževal na Dunaju, potem se je pa zopet vrnil v Prago. L. 1906. je nastopil profesorsko službo na idrijski gimnaziji. Profesor je bil 4 leta, l. 1910. se je pa preselil za stal- no v Ljubljano.

Pri zbiranju gradiva so bili navezani predvsem na Ljubljansko pokrajino, odnos- no na Ljubljano samo. Lastniki Vavpo- tičevih del so pokazali razumevanje za raz- stavo in so se odzvali povabilu. Ostalo je pa še vendar mnogo umetnikovih del ne- odkritih. Vseh bi sicer ne mogli razstaviti, vendar bi bilo potrebno, da bi poznali vsa. Izbor je bil lep ter zadovoljiv, da bodo lah- ko primerno prikazane tudi vse stroke umetnikovega udejstvovanja. Dobro bodo zastopane figuralne kompozicije, krajine, porteti — ki jih je ustvaril Vavpotič ne- šteto — tihožitja, pa tudi številno risarsko gradivo. Prikazane bodo bežne skice. Spo- znali bomo Vavpotiča tudi kot humorista in posebej kot scenografa (bil je scenograf ljubljanskega gledališča od l. 1926 do 1929). Narisal je pa tudi nešteto osmrtkov za le- pake, platnice knjig, izdelal mnogo raznih dekorativnih del itd. Seveda bo prikazan tudi kot izvrsten ilustrator knjig.

Se bežen pogled po teh slikah, ki se zle- ja prav izkazuje življenje. Med portreti je tudi slika pesnika Ketteja in za njo vstaja kakor v prividu senca Kettejeve An- gele, ki je za njo zavetel cvet tudi v Vav- potičevem srcu v mladosti. Med številnimi portreti zasledimo lahko tudi portret An- gele iz tiste dobe.

Koliko življenja je v vsem tem! Tako umetnik se vedno živi; sprito tega njego- vega ogromnega dela povsem pozabiti, da je umrl ali da bo umrl. Vavpotič je živ in zdej smo ga odkrili.

Iz pokrajine Trieste

— Ibsenovi »Strahovi« v Verdijevem gledališču. Te dni so uprizorili člani igral- ske skupine Meno Benasi-Lavra Carli zna- menito Ibsenovo orodsko delo »Strahovi«.

— Pinocchiovit kit v Politeama Rossetti. Poleg Bissinijeve revije v štirih slikah »Bell« sneg in sedem palčkov« uprizorjajo te dni na odru Politeama Rossetti tudi za- bavno atrakcijo »Pinocchiovit kit«, ki vzbui- ja mnogo razvedrila.

— Tradicionalni pomladni operni spo- red na odru Rossettijskega gledališča na- poveljuje v letošnji pomladni sezoni Pucci- nijevo »Bohème«, Verdijevo »Traviato« in Giordanovo opero »Andrej Chermier«. Glas- beno vodstvo je poverjeno triestinskemu maestru Pinu Trostu.

— Neapeljski slikar razstavlja v Triestu. Za soboto 17. aprila je napovedana svečana otvoritev slikarske razstave mladega ne- apelskega slikarja Guida »Cierne«. Njegove umetnine so razstavljene v umetnostni galeriji na Corsu. Guido »Cierne« je raz- stavjal že v Turinu, Milanu in Genovi. Strokovna kritika je njegove slikarske umetnine ocenila zelo pohvalno.

— O padlih pesnikih in pisateljih je predaval te dni pred številnimi triestinskimi kulturnimi občinstvom, ki se je zbralo v Iborani Dantejevega liceja, Karmela Rossi Timeus.

ko bi za njo videl živega človeka. Zato bi želeli pronikniti še malo v »osebno« ži- vljenje in osebnost pisatelja, ob pogledu na njo skozi prizmo njegovega splošnega, ne le pisateljskega razvoja. Kačev življenje- pis v njegovi knjigi bo marsikdo prečital z zanimanjem že, ker je takšen uvod knji- ge novost v našem pripovedništvu. Sicer si pa mnogi čitatelji žele ogledati pisatelja »Grunta«, »Moloha«, »črt« »Med padarji in zdravniki« itd., ker so začutili za tem njegovimi deli to, kar imenujemo »oseb- nost«.

Kačev življenjepis čitamo z zanimanjem kot izpoved človeka in pisatelja predvsem, ker je iskreno napisan. Najbrž je potrebo- no, kakor pravi sam pisatelj, da se je lo- til tega dela — sicer bolj po naključju ka- kor z določenim namenom — češ, s tem bom močno razbremenil svoje morebitne posmrtno razširkevalce ter jih obvaroval zmot, ki jih nehotno prinesejo zgovorni se- stri — fama in anekdota.

Ali naj iščemo kaj posebnega v tem ži- vljenjepis in v življenju pisatelja? Nedvo- mno je življenje slehernega človeka zgod- ba zase, ki lahko vsebuje v sebi vse sestav- ine, kar imenujemo v življenju tragično, kar je vsebina življenjske radosti, strem- ljenja, pa obupavanja, grenkih razočaranj in spoznanj, ki so na razpota cin'zma in resničnice. Upov in obupa. Pri nas so nedvomno mnogi izobraženi rasi; tako: pot iz preproste kmečke družine, kjer je več rešev ne kakor blagoslova, več trpljenja kakor udobnosti ter miru — pot v svet sko- zi sole v življenje pod druga obziranja; pot z vsemi postajami križevnega pota strada- jočega in bolelega dijaka, pa tih boj s so-

učinski književniki. Za soboto je napo- vedan poslednji letošnji sestanek sindikata avtorjev in pisateljev Venezije Giulie. Pre- daval pisatelj Marcel Frautini, ki je na prejšnjem sestanku razpravljal o goristi- skih ter furianskih književnikih in ki bo na sklepnem sestanku letošnje kulturne sezone podobno razčlenil dela učinskih

književnikov. Obenem bo prečital nekaj iz- branih odlomkov iz najnovejših stvaritev učinskih književnikov. »Hudičev učence« v Verdijevem gleda- lišču. Skupina, ki jo vodi Julij Donadio, uprizorja te dni na odru Verdijevega gleda- lišča v Triestu Shawovo znamenito odr- sko delo »Hudičev učence«.

Snoči je spet nastopila naša glasbena mladina

Pod geslom »Koncert v družini« je učinkovito izvajala vestno naštudirane skladbe ter lepo deklamirala

Ljubljana, 16. aprila
Gleda močnejšo VI. javne produkcije go- jencev ter gojenk matične glasbene šole je mogoče v splošnem trditi, da se je naša za glasbene vrednote vrata mladina za to novo javno preizkušnjo vneto, z ambi- cijo in ljubeznijo pripravila ter da je ob lepem, uspešnem podajanju izpričala zna- ten napredek in hvalevredno stremiljivost k izpolnjevanju.

Ze kar prva točka nas je prijetno pre- senetila. Mladi, nadebudni gojenec Mirko Crnivec, Josip Hubad, Franc Kap- pus, Zdenko Lapanja ter Ivo Turk, vsi iz šole K. Sanci- na so s sigurnim, lepo vigranim podajanjem odigrali Gebau- erjev primerni Allegro moderato za dve violini s klavirjem. Pri klavirju jih je iz- podbudno spremljala skladateljica Mirca Sanci- nova. Ljubko je zaigrala na kla- virju mala Alja Lajovic Pavčičevi »Dekle pogleda« ter »Ne hodi za mano«. Tudi Marjetica Povšeta je pogumno po- dala Pavčičevi »Lepo je spomlad« ter »Mi- zo sem ribala«. Obe gojenki pripadata isti šoli (O. Kolarič). Ciril Pfeifer, ki pteka iz šole prof. Šesta, je spreten deklamator, ki umno stopnjevat deklama- cijske učinke ter prilagodi zvok besede vsebinski pesnitvi, kar je pokazal ob Pre- šernovem »Orglarju«. Marija Wohinz (šola S. Korošec) je že precej izve- bana flavistka. Interakcija je ustrezala, le ton ni bil mestoma dobro izoblikovan, kar pa je z nadaljnjim vztrajnim solanem lahko dopolniti. Lepo je izvajala Poppovi skladbi »Ciganska pesem« ter »Gozn- idla«. Ob melodični Grazianjevi »Ga- vti« se je dobro izkazal Vojteh Erja- vec iz A. Ivančičeve šole. Njegov violinski ton je tople, skrbno kultiviran. Pri klavirju ga je skrbno spremljala Er- javec Helena. V deklamacijski spretno- sti je že povsem siguren in prepričljiv tu- di Vinko Podgoršek iz Šestove šole, ki je smiselno prednašal Hugojevo učni- kovo »Besedo« in Juvancjevo prevodo. Lepo je poudarila sligovno nasprotje med Tarehugjevo mračno »Strašno povestjo« ter razigrano »Marijono« plesot od istega skladatelja Sonja Paterno- stova (šola M. Štrukelj), ki se lah- ko ponaša že z lepo klavirsko tehniko ter zanosnim podajanjem. Tudi klavirska in- terpretacija impresionistične Giacettijeve »Gorske suite« po prizadevni gojenki Nadi Verbičevi (šola M. Štrukelj) je bila povsem zadovoljiva.

Tudi drugi spored snočnega pestro za- snovanega »Koncerta v družini« je nudil mnogo užitka vsem iskrenim prijateljem naše skrbno solane glasbene mladine. Gra- fenauer Svetoslava iz A. Ivančiče- ve šole je sproščeno v igri in je dosegla tudi skladbam kakor je Dussekovo »Me- nue«t. Njena interpretacija je bila sigurna in lahkotna. Dobra klavirska spremljeval- ka ji je bila M. Štrukelj. V. Mali Rem- sov Fedor iz šole E. Dernovškove je od zadnjega nastopa zelo napredoval, kar je pokazal s samozavestnim izvajanjem Dussekovega Rondoa v G-luru. Usogla- šeno, nežno preplavljajo se solgro sta izpri- čala M. Koritnik in J. Sajovic ob Jansovi skladbi »Duo za 2 violini«. Oba vneto goslača sta iz šole K. Sanci- na. Spremljala ju je pri klavirju M. Sanci- nova. Med najlepšimi točkami večera je bil nastop s prejšnjih produkcij dobro zna- nega basista Ladka Korošca, ki je zelo učinkovito in pristrčno odpel znamenito Greminov ario »Ljubezni je ves svet pokoren« iz Cajkovskega opere »Evgenij Onegin«. L. Korošec, ki ga je preizkušnje spremljala pri klavirju S. Hrašov- čeva, se v svojih solističnih sprevih je pri- ložnopolnje. Njegovo podajanje je pri- jetno, ni vezano na posebne napore. Bas mu zveni najbolj sproščeno v srednjih le- gah. Pa tudi sicer je njegov ton prodoren, izgovarja vzorno različna, glasovni ma- terial izdaten. Bil je deležen posebno na- vdušenega priznanja občinstva. Zatem nas je razvedrila še Lela Vokal (šola V. Šonc) z ubrano odigranim Krausovim klavirskim skladbama »Romanca« ter »Mali ples«.

Koncert v družini je zaključil sklepni spored C. Mala Sonje Goslarjeva je z živahnim poudarkom odsvirala Hava- sovo »Turško koračnico«. Toplo je zvenela Grečianinovijska skladba »Slonov ples« ter

Santlova »Dimnikar gre« v tenkočutnem podajanju Nuše Pompetove. Obe sta iz iste šole (O. Kolarič). Koloristično Billijevo »Karavano« je večje odigral Mar- jan Fajdiga (šola M. Štrukelj). Oboe že dobro obvladuje Zarko Horvat (šola J. Bareš), ki je zelo verodostojno odsvi- ral Poppovo »Ave Maria«. Pri klavirju ga je prizadevno spremljala Milosa Horva- t. Precej prozoren violinski ton oblikuje Va- so Samec (šola A. Ivančič), ki je v violinski tehniki že dokaj preizkušen. Sa- ska Maršič (šola M. Štrukelj) je z nežnim občutjem in vestno pripravo po- dala Palmgrenovo impresionistično »Jeze- ro« ter Knulovo bukolčno pristrčno »Pastir s piščalko«. Anarabli osmih nadarjenih go- slačev je temeljito pripravil za čim učni- kovitejšo interpretacijo Langerjevega »Kvarteta za 4 violine« Karol Sanci- n. Gojenki M. Koritnik, Ivan Valant, Anton Kompare, Jan Sajovic, Miloj- ka Kunčič, Vaso Samec, Rajko Va- tovec in Svetoslava Grafenauer uživajo hvalevredno glasbeno vzgojo v šoli J. Gregorica, A. Ivančiča, K. Pa- horja in K. Sanci- na. Vseh osem je pokazalo iskren smisel za točno, zaneslji- vo skupno izvajanje ter ustvarjanje pred- pogojev za prijetno sozvočje. Njihov ton je toplo zveneč. Na ta način se naša gla- sbena mladina smotrno uvaja k pripravi- nosti in sposobnosti za učinkovito soigro.

Prijatelji našega glasbenega naraščaja so malo filharmonično dvorano dobrodu za- sedli in niso štedili s pristrnimi izrazi pri- znanja ter pohvale. Deklamator V. Pod- goršek je prejel lep šopek. Ob snočni produkciji smo se lahko prepričali, da je bila zamisel družinskega koncerta s tremi različnimi sporedi povsem umestna in posrečena.

Sportni pregled

V nedeljo drugo kolo nogometnega prvenstva

Po uspešnem začetku prejšnje nedelje se bo pojužitrenjem nadaljevalo nogometno prvenstvo ljubljanske nogometne zveze z drugim kolo. Na sporedu sta zopet dve tekmi: Hermes in Tobacna tovarna se bo- sta borila za točko prvega. Mladika in Žabjak pa za točko drugega razreda. Tako bo vstopilo v tekmovalje končno vseh osem klubov in zaključeno bo prvo popolno kolo.

Hermes bo preizkusil Tobacno tovarno

Hermesu bo v nedeljo pripadla pravica, da prvi dejansko preizkusi prvorazredno legiti- macijo Dopolovara Tobacne tovarne, ki si jo je ta formalno pridobil z dvema kvalifikaci- skima zmaganja nad Mladiko. Kakovosti Her- mezanov so dovolj znane iz zadnjih prijatel- skih tekem in pritrditi je treba mnenju, da bodo Šiškarji dostojen član prvega razreda.

Kako bo s Tobacno tovarno, Edina tekma, ki bi nam mogla služiti za merilo je nedavna prijateljska tekma z Marsom. Toda prav ta tekma je potekala zelo nenavadno. Po odličnem začetku je Tobacna tovarna nenadoma morala popolnoma klonila in doživela hud poraz. Moštvo bo moralo zaigrati v nedeljo z vsemi svojimi moralnimi in fizičnimi silami če bo hotelo, da preizkus njegovih prvorazrednih ka- kovosti ne bo izpadel preveč porazno. Hermes je nevaren nasprotnik, ki se poslužuje v no- gometnem boju skoraj enakega orožja kakor To- bacna tovarna. Razlika pa je, da je Hermesovo znanje mnogo bolj izdelano, zlasti tehnično. Klubu temu smo prepričani da bo enajstotica Tobacne tovarne storila vse, da bo izšla iz svojega prvega prvenstvenega nastopa čim bolj castno.

Tekma bo na stadionu Hermesa v Šiški in se bo začela ob 16. Uvodna tekma bo tudi prvenstvena. Spopadla se bosta za točko dru- gega razreda

Mladika—Žabjak

Mladika gre v prvenstvo drugega razreda kot velik favorit. Med ostalo dvojico skoraj ni moštva, ki bi ji moglo resno ogroziti njene iz- gleda na zmago. Vse to seveda te, če bodo Mladikarji sprejeli svojo nalogo resno in svo- jih nasprotnikov ne bodo podcenjevali. Sicer se jim lahko brž zgodi kakšna huda nesreča. Žabjak je mlado moštvo, ki si svoj sloves šele ustvarja. Nedeljska tekma bo njegova prva resna preizkušnja, ki bo pokazala, koliko so Šentjakobčani napredovali od lan.

Tekma se bo začela ob 14. in bo kakor po- vedano na stadionu v Šiški.

Mars—Korotan za trening

V nedeljo dopoldne bo na Marsovem igrišču za Kolinsko tovarno prijateljska tekma med Marsom in Korotonom. Korotanci ki so v ne- deljo dosegli lep prvenstveni uspeh ko so vi- soko premagali Vičane se pripravljajo, da tudi v drugih prvenstvenih tekmah, ki jih še čakajo, odnesejo čim več favoriz. Marsu pa bo ambic- iozno računsko moštvo dober partner za kondicijski trening. Tekma bo po svoje pri- vlačna nedvomno tudi za gledalce. Začela se bo ob 10.

Pokrajinsko prvenstvo v teku čez drn in strn

V nedeljo bodo startali tudi že lahkoatletič- ni. Otvorili bodo svojo letošnjo sezono s pokra- jinskim prvenstvom v teku čez drn in strn. Kolikor smo informirani, bo udeležba nad pri- čakovanje številna. Prijave bodo zaključene šele danes ob 18. sigurno pa je, da bo teklo najmanj okoli 15 tekačev, tako da bo prve- stvo prva lepa lahkoatletična manifestacija.

Prireditve se bo začela v nedeljo ob 11. na stadionu Hermesa in bo vsa proga ki meri 3,5 km, izpeljana po igrišču. To bo za gledalce še posebno praktično saj bodo mogli ves čas spremljati boje tekačev in navduševati svoje miljenice. Zmagovalec se bo priboril plaketo, drugi in tretji pa kolajni. Najboljše moštvo treh članov enega nastopajočih klubov bo de- ležno CONIjevega pokala.

Spored delavskih tekem

Ob zaključku vpisovanja je prireditvena komisija za tekme dela določila naslednji spored za tekme:

V nedeljo 18. aprila ob 8 dop.:

tekma za krznarje pri tvrcki Rot, Mest- ni trg 5;
tekma za modistke pri tvrcki Selej, Pre- šernova 23;
tekma za pletilje pri tvrcki Lazar, Rim- ska cesta 21a.

Sreda 21. aprila ob 8.

tekma za slastičarje pri tvrcki Pelicon, Wolfova ulica 14.

V nedeljo 2. maja ob 8.

tekma izloženih aranžerjev za moško obleko pri Pokrajinski zvezi delavcev, Mi- klošičeva cesta 22;
tekma za izdelovalce srajc v tehnični šo- li, Aškerčeva ulica;
tekma za vezilje v tehniški šoli, Ašker- čeva ulica;

V nedeljo 2. maja ob 14:

tekma za trgovske pomočnike tekstilne stroke pri Pokrajinski zvezi delavcev, Mi- klošičeva ulica 22.

V nedeljo 9. maja ob 8:

tekma nameštencev v lesni industriji v tehniški šoli, Aškerčeva ulica;
tekma za šivilje v tehniški šoli, Ašker- čeva ulica.
tekma za lasuljarje v obrtni šoli, Selen- burgova ulica 6;
tekma za prodajalke v tekstilnih trgovin- ah, trgovinah za perilo in za žensko kon- fekcijo bo pri Pokrajinski zvezi delavcev, Miklošičeva ulica.
Člani komisij in udeleženci tekem bodo morali priti točno na kraj tekem.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Petek, 16. aprila: Benedikt, Bern- narda.

DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Ljudje iz varijeteja in živi mrtvec.
Kino Sloga: Carmela.
Kino Union: Povratek zapeljence.

Razstava akad. slikarja Rika Debenjaka v Obšernolovi galeriji odprta od 9. do 19.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjini trg 5; Deti- klanjšček Dia, Cesta Arle Rea 4; Bohi- nec ded., Cesta 29. oktobra 31.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 16. aprila, ob 18.30: V času obiska- nja, Rel A.
Sobota, 17. aprila, ob 18.30: V času obiska- nja. Izven. Cene od 20 L navzdol.
Nedelja, 18. aprila, ob 15: V času obiska- nja. Izven. Cene od 20 L navzdol.
Ob 18.30: Jesen. Izven. Cene od 15 L navzdol.

E. Gregorin: »V času obiskanja«, pasion- ska drama v šestih slikah. Osebe: Marija — Starčeva, Jezus — Gregorin, Janez — Verdonik, Peter — Bratina, Juda — Na- krist, Magdalena — Sanci- nova, veliki du- hoven — Plut, Kaifa — P. Kovič, Poncij Pilat — Peček, Petronij — Drenovec, Ve- ronika — Simčičeva. Sodeluje veliki del dramskega ansambla. Režiser: E. Grego- rin; scenograf: L. Franz; scenska glasba: prof. M. Tome.

OPERA

Petek, 16. aprila, ob 15: Sirota Marko (Obuti maček). Prireditve GILA.
Sobota, 17. aprila, ob 18: Madame Butter- fly. Izven. Cene od 35 L navzdol.
Nedelja, 18. aprila, ob 17: Zemlja smeh- lja. Opereta. Izven. Cene od 28 L na- vzdol.

Gostovanje tenorista Tiborja Egressyja. Kot gost naše Opere bo nastopil v sobotni predstavi Puccinijske »Madame Butterfly« v partiji Pinkertona tenorist, ki izhaja iz izrazito italijanske pevske šole. Studiral in dokončal je svoj pevski študij v Milanu pri znanim pedagoginji Rippa de Rivalta. Ostala zasebna partij bo običajna. Cene za to go- stovanje bodo od 35 Lr navzdol.

V zrcalu anekdot

Adolf Menzel

Ko je slavna tragedinja Eleonora Duse z ve- likim uspehom gostovala v Berlinu je posetila med drugimi slovenski berlinski umetniki ta- kratne dobe tudi slavnega Adolfa Menzela v njegovih ateljeih.

Prekrasna dela njegove ustvarjajoče roke so napravila nanjo tako globok vtis, da se je na- enkrat sklonila k umetnikovi roki in mu jo spoštljivo poljubila. To se je zgodilo tako ne- pričakovano in spontano, da siveletni umetnik v prvem presenečenju »galk« noga izraza spošto- vanja sploh ni mogel preprečiti. Pozneje, že po odhodu slavne igralkice, se je spomnil tega prizora in zmalaj je z glavo, rekoč:

— Sij sem takoj v začetku v del, da ne- kaj med nama ni v redu. Mar bi ne bil moral jaz prvi poljubiti nji roko?

Mitterwurzer

Friderik Mitterwurzer je gostoval nekoč v Manheimu v Schillerjevem »Wilhelmu Tellu«. V odnosednem gledališču je igral vlogo jezdeca. Ki mora v drugem dejanju javiti, da pride nje- gov gospodar, pokrajinski namestnik, takoj za njim, neki preprost mož že dvajset let. Mit- terwurzer, ki se svoj živ dan ni sedel na konju, je opomnil na to dotičnega moža češ naj ob- vestilo o njegovem prihodu prilagodi temu dečstvu Igralec je to tudi obljubil, toda zve- čer ko je pridiral s konjem na oder, je lepo ne predpisal javi, da bo njegov gospodar ta- koj — prijahal V naslednjem trenutku se je na zaslišal šepet Mitterwurzerja, ki ga je opo- zarjal, da mora javiti, da njegov gospodar ta- koj — pride.

Glasniku je za hip zaprl sapo, potem se je pa obrn nazaj in dejal mimno v najlepšem manheimskem narečju:

— Danes je moj gospodar izjemoma raz- ishal konja prej.
In situacija je bila rešena.

Zanimiva pisateljeva izpoved

Bibliofilske izdaje so pri nas redke, ven- dar jih ni tako malo v primeri z razme- ram. Tudi v sedanjih razmerah je izšlo nekaj lepih knjig, ki zaslužijo ime »biblio- filska izdaja«. Nedavno je izšla biblio- filska izdaja J. Kačeve povesti »Na novi- nah«, ki jo je letos izdala Vodnikova druž- ba. Izkazalo se je, da je družba s to knji- go zelo ustregla čitateljem. Zdej, ko je iz- dal se pisatelj sam knjigo v bibliofilski izdaji (300 oštevilčenih izvodov), ni treba še posebej ocenjevati ter označevati nje- govega dela. Tudi to izdajo je natiskala Narodna tiskarna: papir je primeren za takšno izdajo, tako da ima knjiga tudi večjo trvno vrednost, zlasti še, ker je ta- ko okusno vezana (književnica »Kar- tone«; platnice, rjave, so na pogled perga- mentne.

Toda ta knjiga zasluži, da opozorimo na njo, ker je v nji tudi objavljen kratek pi- satelev življenjepis, avtobiografija, kot uvod. Dosejel pri nas še ni bila navada, da bi se predstavljali pisatelji sami — kakor se drugje — in pisatelja spoznamo le iz njegovega dela samega. Vendar si čitatelji pogosto želijo, da bi poznali pisatelja bolje ter ga spoznali tudi kot človeka. Iz njego- vih pripovednih del ga spoznavamo le po- sredno: pisatelji sicer govori na usta svo- jih junakov in v njegovih stvaritvah se odseva njegove miselnosti ter odnosi do življenja. Čitatelji bi se pa na vendar žele, da bi pisateljeve besede odzvala še bolj ter bi dobila sončno barvitost in zvočnost,

Izpred okrožnega sodišča

Tatvina je storjena, če je bilo ukradenih 1 milijon lir ali pa samo ena — Vrednost predmeta še upošteva le izjemoma

Ljubljana, 16. aprila. Tatvina, utaja, prevara so storjene, če je bil predmet tatvine, utaje ali prevare vreden 1 milijon ali pa samo eno lito. Vrednost predmeta vpliva na izrek o kazni le kot olajšilna ali obtežilna okolnost. V določenih primerih je zakonodajalec vendarle upošteval tudi vrednost. En primer je pošten, ko je z določitvijo vrednosti razmejena pristojnost med okrajnim in okrožnim sodiščem. Če je ukradeni predmet vreden manj kot 380 lir, je za sojenje pristojno okrajno sodišče, ki sme izreči za kazneni strogi zapor do največ 1 leta. Tatvine, pri katerih je bilo škoda nad 380 lir, pa sodi okrajno sodišče, ki sme kaznovati s stroгим zaporom 7 dni do 5 let. Podobno je tudi pri utajah, prevarah in prikrivanju ukradenega blaga.

Važna je vrednost predmeta zlasti v primerih, ko pride v poštev za kvalifikacijo dejanja. Tako je te dni šlo pred okrajnim sodiščem v nekem primeru zato, ali bo obtoženec obsojen po § 315 ali po § 320. Razlika je namreč zelo občutna: po § 315 se kaznujejo tatovi, ki so bili že dvakrat obsojeni zaradi navadnih tatvin, z robijo od 1 do 10 let. Po § 320 pa je najvišja kazen 3 mesece zapore ali v denarju do 1140 lir. Gre pri tem za tatvine ali utaje iz nujne, ko so bile ukradene ali utajene stvari vredne največ 114 lir, ali pa za tatvine in utaje živih in življenjskih potrebščin v vrednosti največ 38 lir. V posebno lahkih primerih sme celo sodišče storilca popolnoma oprostiti.

Kakor smo že poročali, je 53-letni čevljar Ferdinand J. 20. septembra lani posekal v družbi z nekim tovarišem okoli 8 metrov visok hrast. Zgodilo se je to v mestnem logu na Bokalcih. Zatožil ga je mestni paznik, ki ga je potem prijavil svojemu nadrejenemu oblasti, ta pa državnemu tožilstvu. Obtožnica je ocenila vrednost hrasta na okoli 200 lir. Po tej oceni bi § 320 nikakor ne prišel v poštev za kvalifikacijo dejanja.

Na prvi izpovedi je branilec dr. Muc zahteval, da se o vrednosti drevesa zasliši izvedenec, češ da je zelo verjetno, da je bilo posekano drevo vredno manj, kakor pravi obtožnica. Ker je obtoženec bil v stiski, bi v tem primeru vsakogar prišel v poštev § 320. Predlagal je tudi, da se vrednost upošteva na podlagi predvojnega stanja. Zakonodajalec je namreč mejo 114 lir (300 din) postavil na osnovi razmerja in višine cen, ki so veljale pred vojno. Ker je istočasno zahteval, da se zasliši tudi mestni paznik, ki je obtoženca zatožil pri sekani, je bila razprava preložená in se je nadaljevala v sredo.

Gozdni čuvaj Peter Velkavrh je opisal, kako je zatožil obtoženca in njegovega tovariša. Povedal je, da je imel hrast na štoru premer 30 cm in da ga je sam ocenil na 200 lir. Drv bi bilo mogoče po njegovem napraviti iz posekanega drevesa okoli 1 kubični meter. Izjavil je tudi, da je tedaj sekalo na Bokalcih mnogo ljudi, ki drvo niso potrebovali zase, pač pa so jih prodajali.

Po njegovih podatkih je potem izvedenec gozdar Jože Krošelj izračunal, da bi posekano drevo dalo okoli 0,57 kubičnega metra lesa, ki bi bil po maksimalni ceni vre-

den kot les za kurjavo 111,25 lire, kot tehnični les pa okoli 125 lir. Gleda na to, da je bil hrast prezgodaj posekan in da je bila tudi na ta način napravljena neka ideelna škoda, je izvedenec izjavil, da se v tem primeru računa približno 100 odstotkov dejanske vrednosti ali dvojnó prometno vrednost. Na posebno braničevó vprašanje je ugotovil, da je bil tak les pred vojno vreden okoli 120 do 150 din kubični meter, vejeve in dračje pa 3 do 20 din kub. meter.

Na podlagi tega mnenja je potem mali kazenski senat, ki mu je predsedoval sos Josip Baričević in ki sta v njem sodelovala sos Rajko Lederhas in sodni pristav Matvež Mohorič, spoznal obtoženca za krivega dejanja po § 320 — I. Torej, da je ukradel iz nujne stvari, ki je bila vredna manj kot 114 lir. Ker je bil obtoženec že večkrat kaznovan, so sodniki izbrali zaporno kazn in ne denarne in bo moral Ferdinand J. v zapor za 1 mesec. Obtoženec je kazni sprejel.

Odkar je bil v norišnici, je nepisnem

V torek se je zagovarjal v dvorani št. 79 35-letni samski delavec Alojz Sinkovec, ki so mu sodne dvorane že zelo dobro znane. Mož je bil v svojem življenju že neštókrat kaznovan zaradi vlačuganja, prevar in manjših tatvin. Eno nogo ima pokvarjeno. Kakor je sam povedal med kontroliranjem generalij, je bolezen na nogo vplivala tudi na razpoloženje v njegovi glavi. Pred tremi leti je bil 6 mesecev na opazovalnem oddelku. Sedaj je s pametjo spet vse v redu, edina posledica je, da je postal, odkar je bil v bolnišnici, nepisem. Ker se je sodnikom zdelo čudno, da bi mu njegova bolezen pustila takšne posledice, so ga spraševali, kako dolgo je hodil v šolo. Izkazalo se je, da je napravil tri razrede ljudske šole. Bržkone posebno vnet za učenje ni bil in si s pismenostjo ni bil posebno prijatelj.

Državni tožilec je prebral obtožnico, po kateri je Sinkovec 16. marca ukradel Lojzetu Arnič, ki je imel shranjen svoj trikotnik na dvorišču, kjer je obtoženec spal na hlevu, dva plašča in dve zračnici s trikotniki in zagrešil s tem tatvino po § 314 in 315 kiz. Plašča in zračnici so bili vredni 600 lir, obtoženec pa jih je prodal ali pa zastavil za 290 lir.

Sinkovec je krivdo priznal; zatrjeval je, da je plašča in zračnici prodal Petru Š. ki pa ni vedel, da so predmeti ukradeni. Denar je porabil za hrano. Ko ga je sodnik vprašal, ali se je zavedal, da krade, je brž izrazil priponost in hitel zatrjevati, da ima zelo slab spomin. Obtoženec pravi, da ima zelo slab spomin. Obtoženec pravi, da ima zelo slab spomin. Obtoženec pravi, da ima zelo slab spomin.

Peter Š. zaslišan kot prič je zanikal, da bi bil od obtoženca kupil plašče, pač pa jih je sprejel v zastavo za 290 lir. Oškodovanec je povedal, da je plašča in zračnici dobil nazaj in da ne trpi nobene škode.

Sodniki so spoznali Sinkovca za krivega po obtožnici in so ga obsodili na 4 mesece strogega zapore in 1 leto izgube častnih pravic. Kazni je sprejel.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
KINO MATICA Telefon 22-41
Dnevno ob 15. uri najboljši film
La Jane
Ljudje iz varijeteja
Ples, humor, moderna glasba.
V ostalih vlogah: Hans Moser, Atila Hörbiger, Carin Hardt

Dnevno ob 17. in 19.15 uri pretresljiva drama z najboljšimi italijanskimi igralci
Živi mrtvec
V glavnih vlogah: Carlo Ninchi, Dina Sassoli

KINO SLOGA
Na splošno željo! Nepozabna zenska drama po romanu de Amicis
Carmela
V glavnih vlogah: Pal Javor, Doris Duranti
Pričetek predstav ob 14., 15.50, 17.40 in 19.30

KINO UNION Telefon 22-21
Odlični film iz življenja kmečkega dekleta
Povratak zapeljance
V glavnih vlogah: Gino Cervi in Adriana Benetti
Predstave: ob delavnikih ob 15.30, 17.30 in 19.30 uri; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30 uri

Bliskalo je, grmelo in treskalo. Poljedelci niso imeli niti toliko časa, da bi se kam zatekli. Treščilo je naravnost med nje. Dva med njimi sta se vrgla na tla in sta odnesla zdravo kožo. Tretjega, 76letnega Avgustina Nanetijsa pa je vrglo 12 metrov daleč. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa je nesrečni starček kmalu po prevozu izdihnil.

Nesreče. V Ljubljanski bolnišnici se zdravijo naslednji ponesrečenci: Marija Lan, 68-letna žena vpokejnega železničarja z Ježice, je padla z voza, ker se je splašal konj. Voz je zdrhal čez njo in bila je močno ranjena po trupu. — Danica Kaplan, 19-letna hči posestnika iz Malega Osoinika, je padla pri razkladanju drv in se ranila na nogo. — Karel Vodnik, 25-letni mehanik iz Ljubljane, je padel po stopnicah in si zlomil desnico v zapestju. — Jože Štajnar, 4-letni sin posestnika iz Ambrusa, je padel z voza in si zlomil levo nogo. — Marija Lesar, 11-letna hči posestnika iz Ribnice, je pri padcu zlomila levico. — Ivenu Anzelcu, 4-letnemu sinu posestnika iz Loškega potoka, je padla gramozna nožilka na levo nogo in mu jo zlomila.

IZ LJUBLJANE

—lj Hladna jutra, a popoldne vroče. April je dosegel večer lep rekord: najvišja temperatura je znašala popoldne 22,2°; to je že poletna toplota. Tako so se ljudje večer popoldne lahko sončili, med tem ko se so jutraj še zavijali v zimске suknje. Razlika med dnevno minimalno in maksimalno temperaturo je bila posebno velika večer. Ponoči je ostalo jasno, čeprav je snoči pihal močen jug, a davi ni bilo siane. Minimalna temperatura je znašala 3,2°. Zračni tlak je znašal 771,8 mm in najbrž bo sedanje lepo vreme še trajalo, čeprav ni prav nič aprilske.

—lj Ljubljana naj bo snazno mesto! Lani je mestna občina z večkratnimi opozorili in opomini dosegla, da so hišni in zemljiški posestniki po določilih cestno policijskega reda svažili, pometali in skropili hodnike pred svojimi stavbami in parcelami, vendar so morali mestni delavci le še tu in tam sami pomesti hodnike, če so hoteli, da je bilo res vse počejeno kakor je treba. Letos je mestna občina s svojimi delavci svažila izključno samo vozišča ter bo pometanje hodnikov popolnoma prepušeno hišnim in zemljiškim gospodarjem. Tako bo mogoče takoj opaziti sicerhena malomarnega posestnika, ter ga bo dočela stroga kazn in globa. Gospodari pa naj se zavedajo, da bo red in snaga na hodnikih odvisna le od njihove skrbnosti in smisla za red.

—lj Mestni obdelovalci njiv in vrtov se kar ne morejo navaditi na red, ki je vsakemu pravemu kmetu že prirojen. Tako letos zopet opažamo, da mečejo kamenje, trebljenje in druge odpadke raz svojih njiv kar na ceste. Opominjamo vse take kmetovalce in vrtnarje, da je tako ravnanje nedopustno ter bo vsak opaženi primer po določilih cestno policijskega reda strogo kaznovan.

—lj Veliko najrazličnejših gojencev naše šole Glasbene Matice bo nastopilo jutri ob 18. uri na sedmi javni produkciji, ki se bo vršila pod naslovom »Koncert v družini«. Kakor sinočnja ima tudi ta produkcija tri obsežne, najrazličnejše koncertne sporede, v katerih bodo nastopili gojenci vseh oddelkov šole Glasbene Matice in izvajali smoterno urejene sporede domačih koncertov. Podrobni spored dobite v knjigarni Glasbene Matice. Prosim Vas, zanimajte se za to in prepričajte se o uspešnem delu šole. Pa še eno, posnemajte nas in prirejte domače koncerte, čeprav v manjšem obsegu.

—lj Na letošnjih koncertnih sporedih srečamo zelo pogostokrat ime Cajkovskega. Deko kako je skladatelj pri nas izredno priljubljen. Tudi Ljubljanski kvartet si je izbral za svoj prihodnji koncert eno delo slavnega ruskega mojstra, in sicer njegov kvartet v D-duru, ki je bil napisan meseca februarja 1871. Iets in je v njem uporabljen marsikateri ruski narodni motiv, zato je to delo pri vseh kvartetih. Poleg Cajkovskega bomo slišali na tem koncertu Ljubljanskega kvarteta še Fugo v a-molu, ki jo je napisal slovenski skladatelj Petrič ter po en Respighijev in Mozartov kvartet. Koncert Ljubljanskega kvarteta, ki ga tvorijo gospodje: Leon Pfeifer, Albert Dermelj, Vinko Šušteršič in Cenda Šedlbauer bo v ponedeljek, dne 19. t. m. ob pol 8. uri v veliki filharmonični dvorani. Na koncert našega odličnega komornega združenja opozarjamo. Predprodaja in knjigarni Glasbene Matice.

—lj V knjigarni Glasbene Matice, kjer se prolajajo vstopnice za koncert Glasbene Matice in simfoničnega orkestra, na katerem se bo izvajala izvrstna kantata za soli, zbor in orkester: Križev pot, delo Metije

Tomca, se dobi tudi natančni spored z vsem besedilom, ki ga je spemnila Vida Tauferjeva. Občinstvo opozarjamo, da se bodo projekcije na koncertni izvedbi v kradkih pavzah med posameznimi deli kantate Bergantove slike Križevoga pota. Tako bomo imeli ta večer pred seboj: slike, besedilo in glasbo. Na koncert opozarjamo. Pod volistvom ravnatelja Mirka Polića izvajajo delo: altistka Franja Golobova, basist Julij Betetto, simfončni orkester in pevski zbor Glasbene Matice.

—lj Kdor si še ni ogledal uspešnih akvarioev, ki jih je razstavil prof. J. Kos v Kosevem salonu v prehodu nebotičnika, naj pchni. Ker bo razstava kmalu zaključena, na ogled je postavljenih 18 portretov, krajn in tihotilij. Ogled toplo priporočamo.

Velikonsčni petelinčki Jele Vilfanove

Tudi v vojni ne sme cvetni teden pogrešati naših ličnih butaric. Kupčija pri tramostju se razvija živahno, ko se bliža cvetna nedelja. Gospodinjé si po nakupu na živilskem trgu rade pritrjajo še nekaj lir za pestro butanico ali vsaj za oljčno vejico, da vnesajo v stanovanje pomladno, velikončno razpoloženje.

Dobili pa smo letos še lepo novost za cvetno nedeljo in Veliko noč. Gdč. Jela Vilfanova nam je presenetila z novim izdelkom, ki je zanimiv prispevek k našemu narodopisju. V izložbah nekaterih trgovin sredi Ljubljane so se pojavili pisani petelinčki, izdelani v rešefni obliki po vzoru loškega malega kruhika. Gdč. Jela Vilfanova se je poslužila originalnega vzorca iz etnografskega muzeja v Ljubljani. Vzorec je star že kakih 150 let. Vemo, da je mali kruhek kot romarsko petico sicer običajno rjave barve. Reprodukcijske gdč. Jele Vilfanove so pa z bele lepence in so zaradi dekorativnosti okrašene v barvnem slogu majolik. Tako je gdč. Jela Vilfanova po svoje obnovila star narodni motiv, da ga za Veliko noč razširi med našim občinstvom. Namesto prvotne uporabe kot slaštica bo obnovljeni motiv slovenskega kruhika služil predvsem okrasju, zlasti na butaricah, šopkih, velikončnih darilih in na mizi. Velikonsčni petelinčki so na razpolago pri Tičarju, v Novi založbi pri Sumiju, v cvetličarni Herzmannskega in drugod. Njih število je omejeno, in ker so poceni, je verjetno, da bo novi originalni izdelek piav kmalu razprodan.

Iz pokrajine Gorizia

— Pomladno vreme se je lepo uveljavilo po vsej gorizijski pokrajini. Po Collu in v Vipacu, pa tudi v Gorah je vsa priroda oživela v bujni novi rasti ter zelenju.

— Gorizijsko glasbeno življenje. Lep uspeh je doživel gorizijski komorni orkester pod vodstvom dirigenta Rudolfa Lipizerja. Orkester je najprej izvajal Vinaldijevo Sonato v d-molu. Zatem se je predstavil številnemu občinstvu pianist Aleksander Constantinides, ki je ob spremstvu orkestra interpretiral Bachov »Koncert v d-molu«. Constantinides je izvajal klavirski del skladbe z odlično preizkušnostjo. Sledil je Schumannov »Večerni spev«, nakar je nastopil prof. Cecilija Seghizzi ob sodelovanju violončelista Edija Dal Pina. Tudi Bonallijev »Rondo« je navdušil v podajanju orkestra. Ob sklepu je bila izvajalca znamenita Volkmannova »Serenada v d-molu op. 69 ob sodelovanju prof. Dal Pina, ki je deležen toplega priznanja za svojo mojstrsko solistično izvajanje.

— Pred gorizijskim sodiščem se je moral zagovarjati 28letni Franc Cernilogar iz Cirkhine, ki je bil obtožen, ker je ukradel gospodinjji Mariji Novak iz Raune č Cernizna par čevljev. Cernilogar je bil obsojen na dva meseca in 20 dni zapore ter 400 lir globe.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 18. APRILA 1943-XXI

7.30: Pesmi in napetvi. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenskem. 12.45: Napetvi in romanec. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 13.10: Poročilo Vrhovnega poveljništva Oboroženih sil v slovenskem. 13.12: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijane. Operetna glasba. 14.00: Poročila v italijanskem. 14.10: Orkester Cetra, vodi dirigent Barziza. 15.00: Poročila v slovenskem. 15.15: Pokrajinski vestnik. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 17.10: Pet minut gospoda X. 17.15: Prenos za Rumunijo. 17.55: Gospodinsko predavanje v slovenskem. 19.30: Poročila v slovenskem. 19.45: Komentar dnevnih dogodkov v slovenskem. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 20.40: Jussi Björling na ploščah. 21.00: Izven programa št. 6. 22.00: Orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 22.35: Predigre in intermezzi znanih oper. 22.45: Poročila v italijanskem.

Zlogovnica št. 8

a — ca — ca — ce — če — dan — de — di — dno — dra — ga — gi — go — go — ja — ja — ja — jev — ju — ka — kar — ki — ki — ko — ko — krat — li — lim — lo — ma — me — mla — mi — ni — nja — njo — na — na — na — ni — ni — ni — nja — njo — od — po — po — pri — rav — ri — ro — sa — sa — se — ska — sla — so — so — so — si — ta — telj — to — ve — vec — vi — vi — vič — vor — zo — ži.

Iz teh zlogov sestavi 22 besed s pomenom: 1) Odziv na vprašanje, 2) mesto v Avstriji, 3) trg v kamniškem okraju, 4) starodavno mesto v Pred. Aziji, 5) pokrajina v Vzhodni Afriki, 6) planina v Savinskih Alpah, 7) trg v Ljubljanski pokrajini, 8) grški medrijan, 9) mesto na Japonskem, 10) vas ob Savi na Gorenjskem, 11) levi pritok Save, 12) mesto v Ukrajini, 13) slovenski zgodovinar (1937), 14) mesto v Sev. Italiji, 15) starodavno mesto v Afriki, 16) hrvaški glasbenik, 17) afriška reka, 18) nekdo, slovenski mesečnik, 19) bojišče na Francoskem (iz l. 1870/71), 20) pokrajina v Italiji, 21) nekdo, evropska država, 22) država v USA.

Iz vsake besede po en zlog, vsi zapored brani, povedo citat iz Prešernovega Krsta.

RESITEV ZLOGOVNICE ŠTEVIKA 7

1. Svetovit, 2. Ostia, 3. Erotika, 4. Šipka, 5. K. pling, 6. Višarje, 7. Dobrecin, 8. Bežigrad, 9. Sirija, 10. Madagaskar, 11. avtomobil, 12. Pihavec, 13. Rigolotto, 14. Zajecar, 15. Elzarta, 16. Amerika, 17. Staroslav, »Ves trop, ki piše, beži rad v tih gaj iz mesta.«

NIC NOVEGA

— Rada bi s mo vedela, kje sem imela glavo, ko sem se odločila postati tvoja žena!

— Na moji rami, dušica.

MALI OGLASI
TRAJNO ONDULACIO
s šestmesečno garancijo v modernih frizurah vam napravi — »Salon Merlake«, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 76.

KLOBUČARNA »PAJK«
vam strokovno osnaži prebivalca in prebavna vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica. Zaloga klobukov. — Se priporoča Rudolf Pajk, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38. Miklošičeva cesta 12 (nasproti hotela Union).

ZAGARJA-gaterista, strojnika -kurjača ter brusarja žag sprejme: Šuštar, parna žaga, Ljubljana.

INSERIRAJ
»Slov Narodu«

DNEVNE VESTI

— Minister Polveretti je obiskal oddajne naprave EIAR-Ja. Minister za narodno kulturo Eksk. Polverelli si je v spremstvu ministrskega tehničnega svetovalca akademika Pessiona ter radijskega inšpektorja prof. Tostija ogledal v srednji Italiji razne naprave in ureditve EIAR-Ja za radijsko oddajanje na srednjih in kratkih valovih. Ministra je sprejel nac. svetnik Chiodelli v spremstvu tehničnih strokovnjakov. Eksk. Polverelli si je podrobno ogledal ves kompleks radijskih naprav in ureditev ter je izrazil dirigentom svoje priznanje za popolno ustrežanje in brezhibno oddajno službo.

— Italijansko zastopstvo v Sofiji. V Sofijo prispeje te dni italijansko zastopstvo pod vodstvom senatorja Prampolinija, da prisotnosti plenarnemu zasedanju novega italijansko-bolgarskega zavezda za splošno izboljšanje v Bolgariji. Ob tej priliki bo tudi slovesna otvoritev zavodovnega sedeža, od koder bodo prihajale plemenite pobude glede izboljšav, ki so bile že v Italiji izvršeno preizkušene.

— Zarski nadškof pokrajinski zmagovalce žitnega natečaja. Posebni dalmazijski dopolnilni vestnik, ki ga izdaja agencija »Agit«, poroča: S posebnim zadovoljstvom in zadoščenjem je bila sprejeta v Dalmaciji vest, da je pristojno razsodišče nacionalnega žitnega natečaja za župnike in duhovnike prisodilo prvo nagrado zarskemu nadškofu Petru D. Muzaniju. Nagrada mu je bila podeljena v znak priznanja za učinkovito izpolnbo zarske duhovščine glede vneta propagande med dalmazijskim kmetiskim prebivalstvom za zvišanje pridelka ter živilske discipline, ki se tiče predvsem oddaje gotovih živil oziroma določene količine pridelka posameznim zbirališčem.

— Posmrtna odlikovanja. V počastitev spominu junaških padlih so bile podeljene srebrne svetilne kapitanu Maglionu Zaveriju iz Turina, karabinjerju Caravagiju Mazzonu iz S. Angela in Thoeidici pri Frosinonu, karabinjerju Antonu Celiju iz Castoreale pri Messina, pešcu Ivanu Rondinelliju iz Brescie ter Frideriku Talottiju iz Colonia al Setio pri Bergamo.

— 37. vojaški kaplan je padel v sedanji vojni. Seznan v sedanji vojni padlih vojaških kaplanov je dopolnjen z novim imenom. Junaško je padel na tuniškem bojišču vojaški kaplan don Heraldo Cesarini iz S. Marije Nuove pri Anconi. Dne 16. februarja je prisel v Tunis in je bil določen za duhovno talažbo v prednjih vrstah. Te dni so ga zadeli drobci granate, bil je pri prici mrtve. Njegovo truplo je bilo pokopano na vojnem pokopališču skupno z drugimi padlimi. Heraldo Cesarini je 37. italijanski vojaški kaplan, ki je padel v sedanji vojni.

— Glasbene manifestacije v rimskem umetnostnem gledališču. V Rimu se je setal pod predsedstvom nac. svetnika Kornelija di Marzia ter v navzočnosti grofa Sam Marino, nac. svetnika Guglielmattija ter odličnih glasbenikov Petrasija, Brunellija, Silvestrija, Natalettija in Tibija, odbor za glasbene manifestacije v umetnostnem gledališču v Rimu. Odbor je odo-

bril glasbeni spored leta XXI. Sezona se bo pričela 30. aprila, zaključena pa bo 16. maja. V celoti bo v tem času 12 glasbenih prireditev.

— Slikar P. Conti žrtve tatvine. Iz Florence poročajo: Slikar Primo Conti je postal žrtev tatvine s strani neznanega moškega, ki je prišel v času Contijeve odsotnosti v njegovo stanovanje v ulici Vecchietti 8 in povprašal po njem. Contijeve gospodinjje je dejal, da želi nujno govoriti s Contijem v zelo važni zadevi, peljala ga je v sprejemnico, da počaka na Contija. V sobi pa so viselo dve dragocene slike. S seboj je imel kovčeg in spravil vanj dragoceno sliko. Gospodinjje je dejal, da se bo kmalu vrnil ter odnesel sliko. Ko se je Conti vrnil, je brž opazil tatvino. K sreči ni tat spoznal viške umetniške vrednosti neke druge slike, ki jo je pustil na steni. Oblastva poizvedujejo za neznanim moškim.

— Doživela je 105 let. Gospa Angelina Patriarca, ki je bila rojena v Sori 11. aprila 1837, je dopolnila te dni, kakor poročajo iz Neaplja svoje 105. leto. Točno se spominja številnih zanimivih dogodkov, pripoveduje rada o svojih doživljajih. Govori in piše poleg italijanskega perfektno francosčno. Posebno ljubi glasbo in bere vsak dan časopise brez naočnikov. Stiri leta je minilo, kar ni zapustila svoje hiše. Gospa Petrarca poteka iz zdravega rodu, saj je njena mati doživela častljivo starost 102 let.

— Umetnostni razstavi v Vercelliju. V umetnostni galeriji »Gianolio« v Vercelliju je bila te dni otvorjena umetnostna razstava, na kateri so razstavili svoje slike odlični slikarji De-Pisis, Marusig, Del Bon, Menzio, Lilloni in Spazapan. Druga razstava pa je bila otvorjena v palači Centori, kjer razstavlja okoli 40 svojih umetnin vercelijski domačin slikar Cesare Libano.

— Dalmazijski guverner v Cattaru. V Cattaru se je mudil dalmazijski guverner Eksk. Franc Giunta. Spremljala sta ga pokrajinski Prefekt in Zvezni tajnik. Podal se je v občine Teodo, Risano in Castelminovo, kjer si je ogledal sedeže fašizme, strankinih organizacij ter šolskih in pomožnih ustanov. Pristoval je predstavi, ki jo je priredila krajevna amaterska igralska skupina s sodelovanjem koralne centurije GIL-ovega Zveznega poveljstva. Posetil je tudi sedež federacije borbenih fašizme v Cattaru. Dopolovora vojske ter lokalni industrijski obrat. V vladni palači je zatem zbral predstavnike oblasti iz catarske pokrajine ter jim dal podrobna navodila glede nadaljnjega delovanja.

— Za svetništvo Mihaela Caricotte. V Vatikanu se je sestala obredna kongregacija, ki je razpravljala o gradivu, predložnem za svetništvo blaženega Mihaela Caricotte, duhovnika ter ustanovitelja kongregacije duhovnikov sv. Srca Jezusova (Betharren). Caricotte je proglasil za blaženega papež Pij XI.

— Strela ga je ubila, ko je delal na polju. Iz Ferrara poročajo: V kraju Albertano so bili kmetovalci zaposleni z delom na polju, ko je nenadno zadivljalo neurje.

PIETRO MASCAGNI

L'AMICO FRITZ PRIJATELJ FRITZ

Commedia lirica — komična opera — di P. SUARDON

INTERPRETI PRINCIPALI: — GLAVNE VLOGE IMAJO:

Suzel Pia Tassinari
Fritz Kobus Ferruccio Tagliavini
David Saturno Meletti
Beppe, lo zingaro Amalia Pini

Orchestra Sinfonica e cori dell' EIAR
Simfončni orkester in zbori

DIRIGE L'AUTORE: — DIRIGIRA AVTOR:
Maestro del Coro — BRUNO ERMINERO — zborovodja

E' UN'INCISIONE "CETRA" JE PROIZVOD

Altre opere precedentemente edite: Druge predhodno izgotovljene opere:
NORMA — LA FORZA DEL DESTINO (MOČ USODE) —
TURANDOT — LUCIA DI LAMMERMOOR

Jarilo in zeleni Jurij

Jarilo je bil bog spomladnega prerojenja in je dajal žitu klasje, drevju listje, travi rast

Ljubljana, 15. aprila. Narava se oblači v zelenje; počasi sicer, toda pomladi ne morejo več prignati hladni vetrovi, ne jutranje siane in ne pobeljeni vrhovi hribov. Ko prijezdi vitez zeleni Jurij, je njegov prihod že pravo znamenje pomladi; tudi v našem hladnem podnebnju začne zeleneti gozdovi in cvetijo sadna drevesa. Sonce je že na svoji zmogovitosti proti poletnemu nebu, saj je kres že dva meseca po jurevem. Letos bo pomladno praznovanje veliko bolj p. zna, ko bomo hkrati lahko slavili tudi pravo vstajenje narave; Jurij bo prijezdil na veliko soboto, ko se bodi, že začeli oglašati veličastni zvoni. Praznik vstajenja je sicer vselej tudi pomladni praznik, tudi ko je velika noč mnogo bolj zgodaj, a letos bo pomlad o veliki noči zavladala že na vsej črti; zima se bo morala umakniti na vrhove planin.

Pozabljeno božanstvo

Naši davni predniki so častili pomladno božanstvo, ki je zdaj že dolgo skoraj povsem pozabljeno. Nanj nas pa spominjajo še mnoge besede, pa tudi priimek Jarnik. Beseda »jarno« se ni izgubila povsem nekdanjega pomena. Jaro je, kar je svetlo (»jarko«, »v jarki luči«) in toplo, pa tudi, kar je pomladno, nastalo ali razvito spomlad. Pravimo tudi: razjariti se, kar pomeni razgreti, razburiti se; kri vzkipi človeku, kakor mlad ču spomladi. Vsi vemo tudi, kaj je jarečka ali jarica. Razen tega poznamo še samolastni jarec, Jar, jar, uporabljamo tudi v pomenu: jasno, toplo leto. Jara peč, pomeni toliko kakor vroča. Jari je tudi silni. Včasih tudi pravimo: »jara gospoda«, kar pomeni: novopečena, mlada gospoda, ki je šele nedavno nastala, kar je ali, kar si domišlja. Zato ima privednik v tem primeru malo različij pomen. Malo drugače nam pa zveni »jara«. Ko pravimo: jaro žito; to je spomladno posejano žito. Belj zabrisan je pomen: jara kačica, jara piška. V novejšem času smo spoznali tudi znanstveni izraz s področja kmetištva: jarovizacija. Za vsi temi besedami se še skriva pozabljeno božanstvo, bog pomladi Jarilo. To je bil sončni bog, ki je prerajal spomlad; naravo; bog rodovitnosti, ki je oplemenjeval seme in zopet obujal rast. Vili je življenjske sile rastlinam, da se je narava začela oblačiti v zeleno oblačilo, da je ozelenelo drevje, začela rasti trava in da se je začelo razvijati klasje. »Jar« je pomenilo: naravna sila rasti. Končnica »-lo« je pomajševalnica. Jarilo je bil torej posebej ljuba sila rasti v pravem pomenu besede bog pomladi. Naši davni predniki so ga častili kot enega najvišjih božanstev. Samo po sebi se razume, da je bil Jarilo kot bog rasti in rodovitnosti tudi bog ljubezni. Jarilo je bil vesel prešeren bog, posebej ljubezen pomladne življenjske radosti in objektivnosti, hrepnenja in ljubezni v krščanskih dobi je bil spomin na Jarila seveda zatrt, vendar ne povsem, kar smemo sklepati po tem, da je postal ljudem tem ljubši Jurij, vitez, ki ga praznujemo ob prihodu prave pomladi. Jurij seveda ni božanstvo, toda svetnik je, ki je po ljudskih predstavah neoljudsko zvezan s prihodom pomladi. Tako postane razumljivo, zakaj in kako se je razvil običaj posebnega praznovanja zelenega Jurija, ki nas spominja nekoliko na kolenjevanje božanstva, ostala je pa vsebina davnega verovanja, kakor ugotovljiva dr. J. Mal v svoji razpravi o slovenskih mitoloških starih (Glasnik Muzejskega društva XXI).

Izvor običaja: »babo žagajo«

Raziskovalec piše, da legenda ruskih starovercev pripoveduje, kako je Jarilo, to svetlo, sčeno oko, s svojo ljubeznijo vročimi žarki, zbudi k novemu življenju puščavo, vlažno in hladno mater zemljo. Naučili se pa tudi človeka, kako je mogoče vzeti iz kamena in lesa luč in toploto, ko je s svojo strelo zadel čb kamen in z bliskom oplazil drevo. Jarilovo zinsko spanje so poznali, ko niso več poznali pravega pomena praznovanja in ko se od juga in zahoda vrnila se tuje predpustne navade, praznovanje z nesopodnimi salami in igrami. Tak je treba ugotoviti v pokopu pusta zatoni veličastne mladostne sile Jarila, ki mora podlež z mskim demonom. Jarilova ljubica je pa »vlažna mati zemlja« ko »babo žagajo«.

Spomladni kresovi

V nekaterih pokrajinah se je še ohranil običaj, da kurijo o veliki noči kresove. Tako so znane prelepe »vuzemice«. O veliki noči gorijo »vuzemice« tri dni na veliko soboto zvečer, na velikončno nedeljo tudi podnevi in zvečer, kakor tudi na velikončno ponedeljek. V starih časih so pa spomladni kresovi naznanjali, da se je bog rastlinstva in spomladnega sonca osvobodil zimskih spon. V nekaterih deželah na vzhodu so ob tem času vodili okrog dečka ali

dekla, preoblečenega v Jarila. Narodne pesmi slovenskega kmeta so se v 18. stoletju opevale Jarila, češ, snjpe se je vprav koplilo, kamor je stopil Jarilo, žito je šlo v klasje, kamor je pogledal. Tudi srbeka narodna pesem se opeva Jarila: »velji Jarilo, naš silni Jarilo. Jarilo božilo, mladi, veliki davci Jarilo«. Kakor je bil na konju Jarilo po zamislih davnih prednikov tako si zamišljamo tudi Jurija kot mladega jezdeca. Prejšnja stoletja je bil dan sv. Jurija še praznik. Tedaj je bil Jurij mnogo bolj v čast kakor danandanes, posebno v Ljubljani, ki ji je bil ta svetnik nekaj časa patron. Slovensko je bilo proščenje na Gradu; grajska kapela je posvečena sv. Juriju. — V Beli Krajini je še razširjen običaj praznovanja »zelenega Jurija«, v starih časih so pa poznali ta, odnosno podobni običaji tudi v drugih naših pokrajinah. Zanimivo je, da na Koroškem, kjer je hladnejše podnebje ter ob jurevem še ni zelenja, vodijo v slamo zavitega dečka od hiše do hiše. Pri tej priliki žele ljudem srečo — kakor v Beli Krajini, ko vodijo »zelenega Jurja«. Znanje so tudi jurevske pesmi. Raziskovalec sodi, da se zelo stare čes. to priča stalni srednjeveški pripev »kralce« (kyrie eleison): »ovo se klanja zeleni Juraj — kralce, zeleni Juraj, zeleno drevce — kralce«.

Praznovanje začetka pomladi

Nastop pomladi so Slovenci nekdaj praznovali zelo slovesno. To je bil začetek poljskega dela in ne smemo pozabiti da so bili Slovenci predvsem poljedelci. Nastop pomladi so praznovali z različni obredi, s petjem in gožbo, a seveda so se ob tako

praznični priliki tudi primerno gostili. Menda so sledovi davnih gostij ohranjeni še vedno v običaju, da v nekaterih krajih pri nas strežejo oraču z vsem najboljšim, s mesom, pogačami, vinom in žganjem; dan cranja je pravi praznik — pri mizi na njivi je pa seveda delavnik. Znan je običaj, da so ob pustu zaorali brazdo okrog vasi ter so tako čarali in se zavarovali pred hudobnimi duhovi. Verovali so, da na pustni terek ne smeš odpraviti: Kurenta ali kgar koli iz njegovega »promstva brez daru od hiše, sicer bi imel nesrečo pri žitni. Pozneje so v nekaterih krajih dekleta začela na pustni terek vlačiti ploč in običaj se je sprevrgel v zasmehovanje deklet, ki se niso omožila v predpustu ali ki so odklonila snubce. V starih časih so pa vpregali v plug dekleta, kar bi jim naj prineslo srečo in rodovitnost v zakonu. Ko je bil prvotni pomen običaja zabrisan, se je običaj sprevrgel v neresno zasmehljivo šalo. S praznovanjem jurevega, odnosno nastopa pomladi, je bilo nekdaj v zvezi mnogo običajev, ki so danandanes po večini že pozabljeni. Ohranil se je spomin na nekatere pastirske običaje ob jurevem. Ko so pastirji na jurevje gnali prvič živino na pašo, so poklekali pod gaber in molili: »Sveti Velko hrani mojo belko, sv. Češko daj ji vime težko, sv. Jurij, ti nam pa zakuri.« Pastirji se danandanes okitijo živino z zelenimi vejami na jurevje.

Dandanes ne poznamo več nobenega posebnega praznovanja začetka pomladi, a občutek prazničnosti je vendar še ostal. Kajti narava se odene v — praznično obleko in človek, čeprav mešan, je pod močnim vplivom narave, pa se nam zdi začetek pomladi tem radostnejši.

Boj pod zemljo

Minska vojna ni odkritje našega stoletja, temveč so jo poznali že v starih časih

Tudi o vojni bi lahko rekli, da ni na svetu nič novega. Že v starih časih so namreč poznali vojskovanje pod zemljo s pomočjo min. Mne so eno najzanimivejših vojni sredstev, in z uspehom so jih uporabljali že v starih časih. Že Plutarh pripoveduje: Potem, ko so Rimljani 9 let zaman oblegali Veje je bil v desetem letu imenovan za dilatorja Camillus. On je kmalu spoznal, da bi bil naskok na oblegano mesto izredno težak. Zato je dal izkopati podzemne rove. Zemlja je bila prikladna za kopanje in omogočala je kopačem doseči tako globino, da sovražnik ni mogel ničesar opaziti. Ko so izkopali rove do mesta je Camillus z napadom izvalil sovražnika na trdnjavske stene, ta čas so pa oblegovanci vdrlili skozi podzemne rove na mesto.

Enako zanimive zgodovinske spomine najdemo v Rankejevi »Nemški zgodovina« in sicer v opisovanju turške vojne. Iz podrobne opisa obleganja Dunaja 1. 1529. je razvidno, da je prišla tehnika minske vojne v Evropo iz Orijenta. Šele spretnost in izurjenost Turkov na tem polju je izkazala protikrepe iste vrste. V dimu in ognju streljanja so pa pripravljali Turki še povsem drugačen napad, pripoveduje Ranke. Kdor koli so že bili močnejši, ki smo bili prvotno v tej stvari poučeni po njih. Armenci ali drugi glavna moč njihove taktične umetnosti je bila v podko-

pavanju trdnjaviških zidov in polaganju min. Orijentalci so debelo gledali, če so pozneje videli podzemne rove z vhodi, ozki kakor vrata in naprej izkopanimi podzemnimi rovi, preračunanimi že vnaprej tako, da se je moral zid podreti na znotraj ne pa ven. To spretnost — kajti pravega oblegovalega orožja so imeli le malo seboj — so uporabili tudi pri obleganju Dunaja. Tu so pa naleteli na narod, ki se je tudi razumel na podzemna dela. V mestu so kaj kmalu opazili sovražnikovo namero. Izkopali so vodnjake in rove, da bi v njih slišali tudi najhlaše tresenje zemlje. Prišlužkovali so v vseh kletih in podzemnih prostorih — o tem krožilo še kaj čudne pripovedke — in potem so jim konali nasproti. Prijela se je vojna pod zemljo. Že 2. oktobra so odkrili in razdelali napad dovršeno sovražnikovo mino. Kmalu potem so odkrili drugo, še v zadnjem trenutku, ko je to sovražnik še ni polnil s smolninko. Minirski so že z obeh strani večkrat mučili drug drugega, da je ena stran slišala drugo kako dela. Potem so se pa Turki umaknili v drugo smer.

Svetovna vojna 1914-1918 je prinesla dramatično poostreitev medsebojne minske vojne. Zlasti med razdrobilno pozicijsko vojno v Franciji, dočim je stival v sedanjih vojni minski boj bolj v ozadije, ker se vojske vseh držav v veliki meri ravnavajo po izkušnjah iz prve svetovne vojne.

pozvali, naj se zbere na določenem kraju v gozdu, kjer bi jih zadel pred sodiščem izrečena kazen. Toda tudi drugemu pozivu se niso hoteli odzvati. Tako so morali misel na usmrtno opustiti in se zadovoljiti samo s tem, da so na smrt obsojene gosence javno prokleli.

Evropski poštno-brzojavni sporazum

Nemški poštni minister je objavil v uradnem listu določbe na Dunaju v oktobru lanskega leta sklenjenih pogodb, ki so stopile v veljavo s 1. aprilom. Gre v prvi vrsti za pogodbe o evropskem poštne in telefonskem prometu. Njen namen je zboljšati in izpopolniti dve panogi poštnega prometa. Pogodbo so sklenile Albanija, Bolgarija, Danska, Nemčija, Italija, Fnska, Hrvaška, Nizozemska, Norveška, Rumunija, San Marino, Madžarska in Slovaška. Pristojni državi poštini in telefonskih uprav evropskega ali sosednega področja je mogoče vsak čas.

Prve praktične posledice na Dunaju sklenjene pogodbe so se pokazale v pravilnikih, ki so tudi stopili v veljavo s 1.

de ne smem reči madame Vernierova, — je nadaljeval Templier mirno, — ima na svojega tasta zelo blagodejen vpliv in k temu vplivu ji morajo čestitati ne samo člani njene rodbine, temveč tudi vsi njeni prijatelji.

— Bože moj, kako pametno znaš govoriti, — je pripomnil Kristijan v šali. — Kako sijajen govornik bi bil v parlamentu. Skoraj bi dejal, da si storil napako, ko si opustil diplomatsko pot...

Pogovor je prekinil prihod prav tistih dveh, ki se ju je tikal. Prišel je Vernier v sivi obleki s svojo sinovo v rumenkasti obleki, s klobukom, okrašenim s poljskim cvetjem, ki je krasno pristojalo njenim kostanjevim lasem.

— No, ali se odpeljemo? — je vprašala Emmelina.

— Oh, morava vas prositi najprej odpuščenja, da sva vas pustila tako dolgo čakati, — je dejal Vernier, — toda naša Genevieve mi je pravkar poslajevala nekatera popravila, ki bodo potrebna v bolnici v Saint-Remy... Sicer pa se bomo lahko sami o tem prepričali. Ustavimo se tam med potjo v Fontainebleau...

— Ah, torej gre že zopet za gospoda Augagnea, — se je oglašil Kristijan. — Kolika sreča, da nisem ljubosumen, drugače...

— Drugače bi tudi ne prepovedal svoji ženi nadaljevanja njenega plemenitega prizadevanja in pametno bi storil — mu je posegel Vernier v besedo.

— Na pot! Sedimo v avto! — je zaklicala njegova žena.

Sedli so v avto. Kristijan je prišel za volan. pri-

7 Vatikanu: Kardinal Maglione vrača obisk grofu Galeazzu Ciani po izročitvi poročilnih listin Sv. Očetu

Izreki

Treba se je bati žensk, ki nikoli ne govorijo. Take ženske vedno poslušajo.

Moderna civilizacija nudi tudi ženi vedno več možnosti, da ne živi v zakonu, temveč srečno.

Ljudstvo pravi, da je obraz zrcalo duše. Če je to res, potem je razumljivo, zakaj ga toliko žensk zamaže.

Kozmetika živi od prepričevanja žensk, da so mnogo lepše, kakor jim kaže zrcalo. Kdor hoče varati samega sebe, se bo rodil drugič kot ženska, pravi indijski pregovor.

Na maskeradi noče bti nihče to, kar je v resnici. Teda najmanj ljudi zna biti to, kar hočejo biti.

Če hoče moški osvojiti mnogo žensk, je potreben samo, da javnost izve, da ima eno. Potem prihitijo ljubezni k ljubezni kakor golob k golobici ali denar k bogatašu.

Moški si domišlja več na ženske, ki jih je zapustil kakor na tiste, ki jih je osvojil.

Ženske nimajo rade laži, one se jih včasih samo poslušujejo.

Zakonski jarem je večkrat tako težak, da ga morajo nositi trije.

Pretrgano prijateljstvo se lahko včasih zopet zveže, toda vzel se vedno čuti.

Za metanje kamenja pod noge svojim sovražnikom zapravijo ljudje mnogo več časa kakor za pomoč prijateljem.

Pravi prijatelji vidijo tvoje napake in opozarjajo te na nje, da jih odpraviš. Lažni prijatelji jih tudi vidijo, samo da ne opozarjajo na nje tebe, temveč druge.

Če hočeš prav ravnati, ne poslušaj nasvetov svojih prijateljev, temveč se obrni za nasvet k svojim sovražnikom in stori narobe.

»Izgubiti iluzije«, to je lažna fraza. Iluzije se nikoli ne izgube, temveč samo izpremenijo.

Človeku je konj tako dolgo dober prijatelj, dokler sedi na njem.

Laž ima kratke noge, zato pa tem daljša krila.

Pred poroko drži moški nad žensko dežnik, da je dež ne zmoli. Po poroki pa zato, da dež ne zmoli njenega klobuka.

Od dilenta do umetnika je pogosto samo en korak. Če bi ga diletant mogel storiti, bi bil umetnik.

GEORGES OHNET:

PRODAJALEC STRUPOV

ROMAN

— Odpotujeva iz Pariza, Kristijan. V miru in samoti bova iskala zdravila vaši slatosti. Živela bova sama in samo zase in upam, da se mi bo tako posrečilo izlečiti vašo dušo. Toda od tega trenutka ne bova niti z besedico več omenila tega, kar je prineslo nama obema toliko bridkosti. Preteklost je mrtva za naju, pred nama je samo še prihodnost.

Ni ji odgovoril, samo sklonil se je nad njeno roko in obenem z njegovimi ustnami je začutila na nji tudi solze.

VII.

Na prostranem dvorišču gournevilleškega gradu je čakal velik Kristijanov desetsedežni avto, sopihajoč in brneč, podoben bronastemu biku v Palari-su. Madame Vernier-Mareuilova se je pojavila v krasni obleki iz bele svile na stopnišču s pastorkom in baronom Templierom. Vreme je bilo krasno. Po rahlem jutranjem dežju je nebo žarelo v pomladnem solncu. Kipeče zelenje in cvetoče sadno drevje

je krasilo prostrani park z novim življenjem. Iz zemlje se je dvigal prijeten vonj in vse nežno ozračje je božalo čute ter vzbujalo sladko razpoloženje. Skozi preseke v parku in za njegovim drevjem so se videle v daljavi tovarne s svojimi visokimi dimniki. Na drugem bregu Seine se je razprostiralo mesto Moret v polgorku. Za parkom je bilo polje, kjer je že zelenela bodoča žetev. Blažen mir je kraljeval nad vsem stvarstvom. Na visokem grajskem stopnišču se je ustavila majhna družba, prijetno presenečena nad tem očarljivim pogledom.

— Ah, kaj neki počenja moja krasna sineha? — je vprašala madame Vernier.

Najbrž je ostala pri papanu, — je odgovoril Kristijan. — Pravkar sta se na dolgo in široko o nečem posvetovala, ko sem ju prišel opozoriti, da je napočil čas odhoda.

— Zdi se mi, Kristijan, da dobiva tvoja žena tako velik vpliv na tvojega očeta, da se kmalu za nas druge ne bo več zmenil, — je odgovorila madame Vernier smeje. — Ta naša dušica se dela tako nedolžno, pa je vendar mnogo premetenejša od nas vseh. Ne samo s svojimi čari, temveč tudi s svojim razumom ima svojega tasta že davno v oblasti.

— Kaj je na tem kaj slabega? — je pripomnil baron Templier. — Mlada madame Vernierova...

— Hvala! — ga je prekinila Emmelina veselo.

— Torej sem jaz že stara madame Vernierova?

— Oh, saj vendar sami dobro veste, da to ni res, — je odgovoril Templier.

— Seveda vem, sicer bi molčala o tem.

— No dobro, torej soproga Kristijana Verniera,